

vestnik

Letnik XVII.

Celovec, petek, 25. maj 1962

Štev. 21 (1045)

Tekma med cenami in mezdami se zaostruje:

Kljub konjunkturi vedno večje gospodarske skrbi

Notranja politika Avstrije je v zadnjih tednih čedalje bolj osredotočena na gospodarska vprašanja in se postavljajo v ospredje zlasti trije okvirni problemi: zaostruje se tekma med cenami in mezdami, izpolnitev obljubljenega znižanja davkov se odmika v nedogled in večja se zaskrbljenost v zvezi z EWG. Poleg teh glavnih problemov je seveda še cela vrsta drugih nerešenih vprašanj, ki pa so vsa v eni ali drugi obliki nekako povezana s trojico pravkar omenjenih kompleksov, katerih reševanje povzroča vladnim sfrankama vedno večje skrbi, posebno še, ker postaja zadeva čedalje bolj zamotana in trenutno sploh ni izgledov, kdaj, kje in kako bo mogoče najti rešitev.

Tekma med cenami in mezdami danes ni aktualno vprašanje le v Avstriji. Če pogledamo v druge države, na primer v Španijo, v Francijo, v Italijo, v Zahodno Nemčijo itd., bomo povsod našli podobne probleme, deloma pa bomo celo ugotovili, da zavzema marsikje drugod ta boj še precej bolj ostre oblike. Tudi v Avstriji smo imeli pred nedavnimi stavke, ki pa niso trajale dolgo, ker so delodajalci raje vsaj deloma ugodili upravičenim zahtevam delavcev, zavdajoč se, da bodo povečane izdatke — po starem avstrijskem receptu — prej ali slej zvmili na cene in tako sebi tudi v bodoče zagotovili masne dobičke. To se dogaja prav v teh dneh in glej: spet je šiling v nevarnosti. Toda ne zaradi zvišanja cen, ogrožajo ga le „nenasitni“ delavci, ker zahtevajo svoj delež gospodarske konjunkturo. Ta pesem je že stara, vendar jo vedno spet ponavljajo prav tisti, ki s svojim neodgovornim navijanjem cen šele ustvarjajo napetost med cenami in zaslužki.

Najtesneje s tem razvojem je povezano vprašanje davkov za male in srednje sloje prebivalstva, kajti prav nenehno naraščanje življenjskih izdatkov je ob lanskoletnih proračunskih pogajanjih postavilo v ospredje zahtevo po znižanju davkov in je SPO pristala na proračun le pod pogojem, da bo davčna reforma izvedena s pričetkom drugega polletja 1962. V zadnjih tednih je bilo res že več tozadevnih posvetovanj in so bili celo že izdelani konkretni načrti, kako naj bi v praksi izgledalo znižanje davkov pri tistih slojih, ki jih podražitev najbolj močno prizadenejo. Toda vse kaže, da bo od načrtov do uresničitve še precej dolga pot, saj so se takorekoč v zadnjem trenutku pojavile nove „težave“, ki bi lahko onemogočile sporazumno rešitev do obljubljenega termina. Predvsem pa so na strani ÖVP močna prizadevanja, ki sledijo v bistvu za tem, da bi bili davčnih olajšav v najmanjši meri deležni prav tisti, ki so jih najbolj potrebni.

Končno pa zaposluje pristojne kroge še vprašanje, kako naj bi Avstrija uredila svoje odnose do EWG. Dolgo se o tem že govori in slišati je bilo najrazličnejše izjave tako avstrijskih kakor tudi drugih predstavnikov, izjave, iz katerih je mogoče vse ali

ničesar sklepati. Pa tudi notranjeavstrijska debata o tem vprašanju se je doslej vrтела med obema ekstremnimi stališči, ni pa privedla do načelne razčistitve problema in je danes ko prej popolnoma nejasno, kakš-

na naj bi bila oblika povezave Avstrije z EWG. Zato se bo s tem vprašanjem začel baviti poseben ministrski odbor, ki bo moral izdelati „temeljne točke za skupni program k vprašanju udeležbe Avstrije v EWG“, kot je tozadevno izjavil vicekancler dr. Piltmann, ki je tudi poudaril, da bo izhodni položaj Avstrije pri bodočih pogajanjih toliko boljši, kolikor bo doseženo enotno stališče glede integracije ne samo pri vladi marveč pri celotnem prebivalstvu. Poleg tega pa bo ta odbor pripravil tudi analizo avstrijskega gospodarstva, ki bo služila kot podlaga pri izdelavi načrta za izboljšanje avstrijske gospodarske strukture.

DRŽAVNA REALNA GIMNAZIJA IN GIMNAZIJA ZA SLOVENCE

V PROSLAVO PETLETNEGA OBSTOJA SLOVENSKE SREDNJE ŠOLE V CELOVCU priredijo dijaki Državne realne gimnazije in gimnazije za Slovence

V NEDELJO, DNE 3. JUNIJA 1962, OB 15. URI

v veliki dvorani Delavske zbornice v Celovcu

Akademijo

- Peli bodo naslednji šolski zbori: deški zbor, dekliški zbor, mešani in moški zbor
- Na sporedu so nastopi telovadcev
- Hkrati je letos tudi razstava risb in ročnih del deklet in fantov

Vstopnice dobite v šolski pisarni po 20, 15 in 10 šilingov.

Slovenci v Trstu ugotavljajo:

Italija vodi raznarodovalno politiko

Čeprav zakonska določila izredno prepo-vedujejo posredno ali neposredno raznarodovanje in je hkrati prepovedano tudi sleherno spreminjanje narodnostnega ozemlja, se italijanske oblasti na Tržaškem in Goriškem že več let poslužujejo različnih oblik raznarodovanja tamkajšnje slovenske manjšine. Posebno vlogo igra pri tem načrtno naseljevanje italijanskega življa, predvsem julijskih in dalmatinskih beguncev, ki jih v pretežno slovenske občine naseljujejo samo zato, da bi umetno spremenili narodnostni sestav prebivalstva.

Tak primer se je pred dnevi zgodil spet v tržaški občini Devin-Nabrežina, kjer je tako imenovana Ustanova za pomoč julijskim in dalmatinskim beguncem že pred časom kupila večje zemljišče v vasi Sesljan z načrtom, da bi tam zgradila blizu 300 novih stanovanj za begunce. Občinski odbor in župan občine sta se uresničitvi tega načrta

uprla tako iz upravno-pravnih vzrokov kakor še posebno zato, ker predstavlja ta načrt očitno žalitev za slovensko prebivalstvo občine. Toda italijanske oblasti se na utemeljene pomisleke in proteste niso ozirale, marveč so imenovale za nabrežinsko občino posebnega komisarja, ki je mimo občinskega sveta in župana ter proti protestom domačega prebivalstva podpisal dovoljenje za gradnjo in s tem za naselitev italijanskega življa v slovenski občini.

Župan občine Devin-Nabrežina je ob tej priložnosti podal izjavo, v kateri je poudaril: Naše stališče o tej zadevi je znano, saj se je o tem nedvoumno izrazil tudi občinski svet, ki me je pooblastil, da gradbenega dovoljenja ne podpisem. Menim, da je ukrep prefekture krivičen, predvsem pa žaljiv za slovensko prebivalstvo naše občine. Žal mi je, ker prefektura in oblasti niso upoštevale naših razlogov, zaradi katerih nismo mogli izdati gradbenega dovoljenja, ker bi le-to nasprotovalo posebnemu statutu londonskega sporazuma.

Proti ukrepom italijanskih oblasti je ostro protestirala tudi tamkajšnja slovenska narodnostna skupina, Slovenska kulturno-gospodarska zveza v Trstu pa je v svoji posebni izjavi ugotovila,

● da se z graditvijo novega begunskega naselja v Sesljanu, ki bodočim naseljencem ne more nuditi potrebnih pogojev za zaposlitev, umetno ustvarja italijanska večina v doslej pretežno slovenski občini in se s tem ta občina umetno raznaroduje ter se spreminja njena narodnostna sestava;

● da je tako ravnanje v očitem nasprotju s črko in z duhom čl. 6 republiške ustave, ki predvideva zaščito jezikovnih manjšin in s tem ne dopušča nikakršnega posrednega ali neposrednega raznarodovanja;

● da je to ravnanje prav tako v nasprotju s členoma 4 in 7 posebnega statuta londonskega sporazuma in s čl. 15 mirovne pogodbe.

Ob koncu je v izjavi SKGZ rečeno:

Avstrijsko-jugoslovanski razgovori o Dravi

Jutri bo v Salzburgu zaključeno osmo redno zasedanje stalne avstrijsko-jugoslovanske komisije za Dravo, ki se je začelo 21. maja. Člani te komisije razpravljajo v glavnem o problemih vodnega gospodarstva na Dravi, o nadaljnji izgradnji hidroenergetskega sistema in o sporazumnem reševanju raznih drugih obeh držav zanimajočih problemov. Med te probleme spada tudi vprašanje čistoče reke Drave. Čeprav je Drava ena najbolj čistih planinskih rek, bodo ukrenili vse potrebno, da bo Drava kljub naraščanju industrializacije in povečanju količin industrijskih odpadkov tudi vnaprej ohranila svojo čistočo.

V zvezi z nadaljnjo izgradnjo hidroenergetskega sistema na Dravi, kjer je že sedaj devet elektrarn — tri v Avstriji in šest v Jugoslaviji — je na salzburškem zasedanju komisije govora tudi o dveh novih elektrarnah pri Rožku in Bistrici v Rožu, medtem ko Jugoslavija predvideva gradnjo nadaljnjih treh elektrarn med Mariborom in Ormožem.

ŽENEVSKA KONFERENCA:

Po različnih poteh do istega cilja

Razorožitvena konferenca v Ženevi še vedno poteka takorekoč po dveh različnih tirih, ker predstavnika Amerike in Sovjetske zveze ne moreta najti skupnega stališča glede najbolj važnih ukrepov, ki naj bi ublažili mednarodno napetost in utrdili zaupanje med državami.

Tako je ameriški delegat poudaril, da je treba predvsem zmanjšati nevarnost nenadne vojne in napetost na področjih, kjer obstoji nevarnost spopadov. V ta namen je predlagal, naj poseben odbor takoj razpravlja o sedmih tih treh točkah: 1. o iznenadnih napadih, 2. o ustavitvi pridobivanja jedrskega materiala v vojaške namene, 3. o uporabljanju kozmičnega prostora v miroljubne namene. Sovjetski predstavnik pa je postavil naslednje predloge: 1. prepoved širjenja atomskega orožja, 2. ustanovitev področij brez atomskega orožja, 3. nenapadalna pogodba med državami NATO in varšavskega pakta.

V bistvu se torej obe strani zavzemata za isto stvar, le iz prestižnih pomislekov se ne moreta zediniti na skupno formulacijo.

De Gaulle v težavah

Od zadnje tiskovne konference, ko je govoril o evropskih vprašanjih, se je francoski predsednik de Gaulle znašel v težavnem položaju. Najprej so mu odrekli zvestobo ministri krščanske stranke, zdaj pa so iz vlade izstopili še neodvisni člani, tako da sestoji francoska vlada trenutno samo iz ministrov, ki pripadajo de Gaullovi stranki.

Francoska policija nadaljuje preiskavo v zvezi z odkritjem nameravanega atentata na predsednika de Gaulle in še vedno ni uspelo aretirati vseh zarotnikov. Medtem pa je sodišče, ki je sodilo voditelju teroristične OAS Salanu, izreklo svojo razsodbo in obsodilo Salana na dosmrtni zapor, čeprav je bilo splošno pričakovati smrtno obsodbo. V sodni dvorani je prišlo ob tej priložnosti do javne manifestacije za OAS in za »francosko Alžirijo«.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza z ogorčenjem obsoja to nedemokratično ravnanje, ki hkrati ruši komaj ustvarjene pogoje pomiritev in sožitja med prebivalstvom obeh narodnosti, in poziva odgovorne oblasti, naj prenehajo s takim raznarodovalnim ravnanjem, ki utegne roditi le slabe posledice.

Gana se pripravlja na veliko manifestacijo miru:

Mednarodno srečanje „Svet brez bombe“

V Gani napredujejo priprave za veliko mednarodno srečanje „Svet brez bombe“, ki bo v Akri od 21. do 28. junija. Pripravljalni odbor za to prireditev, o kateri pravijo, da bo velika manifestacija miru, je bil ustanovljen konec leta 1961 in je imel letos februarja v Zagrebu poseben sestanek, na katerem so določili teme dnevnega reda tega srečanja.

Najvažnejši problemi, o katerih bodo razpravljali na srečanju v Gani, so naslednji: ublažitev mednarodne napetosti, metode učinkovite inšpekcije in nadzorstva nad razorožitvijo, usmeritev v miroljubno izkoriščanje atomskih sredstev, gospodarski problemi v zvezi z razorožitvijo, osnovni problemi — lakota, bolezn, nepismenost — in konkretne pobude za njihovo ureditev v „svetu brez bombe“, izkoriščanje sredstev, ki gredo zdaj za oboroževanje, psihološki vidiki oborožitve in razorožitve. Ta vprašanja bodo proučevali ustrezni odbori, ki bodo predložili skupščini dokumente o dokončni formulaciji.

Po vesteh pripravljalnega odbora, ki ima v Akri svoj generalni sekretariat, se bo mednarodnega srečanja „Svet brez bombe“ udeležilo kakih sto uglednih osebnosti iz vseh delov sveta, največ pa iz Afrike, Azije in Latinske Amerike. Med osebnostmi, ki so sprejele povabilo na to srečanje, je tudi znani južnoameriški književnik Jorge Amado iz Brazilije, ki je poudaril, da ima srečanje „Svet brez bombe“ vzvišen cilj: s prizadevanjem znanih intelektualcev sveta najti pot za odvrgitev atomske nevarnosti, ki grozi človeštvu. „Nihče, najmanj pa književniki, umetniki in znanstveniki, ne more odreči svoje podpore tako plemeniti akciji, s katero si prizadevajo obvarovati človeštvo pred strahotami atomskega uničenja.“ Je dejal Jorge Amado.

Mednarodni obmejni sejem „Alpe-Adria“ v Ljubljani zaključen

Preteklo nedeljo je bil po 10 dneh trajanja v Ljubljani zaključen prvi mednarodni obmejni sejem „Alpe-Adria“. Kakor ob otvoritvi po svojem obsegu je tudi potek sejma prijetno presenetil po velikem in resnem zanimanju za blago razstavljenih vzorcev. Tako bo sejem gotovo tudi zadovoljil razstavljalce po obsegu poslovnih zaključkov. Le-ta sedaj še nikakor ne more biti dovolj pregleden, kajti po navadi je tako, da poslovni zaključki sejmu šele sledijo po tednih in mesecih. Sejmi imajo namreč v prvi vrsti namen, da blago pokažejo in da zbudijo zanimanje zanj.

Zato so ob zaključku sejma „Alpe-Adria“ važnejše ocene, ki so jih uredništvu „Dela“ v Ljubljani dali župani Celovca, Beljaka, Gorice in Vidma ter zastopnik innsbruškega župana o zamisli sejma in o njegovi izvedbi, zlasti pa na račun prizadevanj za gospodarsko sodelovanje Jugoslavije, Avstrije in Italije.

Celovski župan Hans Ausserwinkler je na prvem mestu poudaril, da je zelo dobra že sama ideja, da se je v Ljubljani začel sejem, ki bo povezoval obmejne pokrajine Avstrije, Jugoslavije in Italije. „Prepričan sem,“ je nato dejal celovski župan, „da bo sejem tudi po obsegu iz leta v leto večji, pri čemer bodo gospodarski uspehi povezovali naše dežele še bolj. Ko sem prišel v Ljubljano, sem bil srečen tudi zaradi tega, ker sem spoznal, kako praktično se povezujejo naša mesta, ki nekako prirodno gravitirajo k Ljubljani. Tako bomo lahko izmenjali naša mnenja o komunalnih zadevah, kajti drug od drugega se lahko učimo. Ko sem bil v Ljubljani pred petimi leti, so mi pokazali načrte o razvoju mesta, a zdaj lahko že vidim marsikaj od tega uresničenega. Povsod se opaža gospodarski razvoj in to se kaže tudi na sedanem sejmu. Če bi govoril o konkretnostih artiklov gospodarske izmenjave med Koroško in Slovenijo, bi morda omenil kovine, vino, elektromaterial, surovine itd., toda mislim, da je glavno že to, da se odklanjajo nesporazumi. K temu pa je prav v zadnjem času veliko prispevalo tudi uspešno se razvijajoče kulturno sodelovanje.“

„Wegweiser“?

Dieser Tage brachten einige Zeitungen Artikel über Dr. Hans Steinacher, welcher 70 Jahre alt geworden war. Ein besonderes Lob widmete ihm das Kärntner ÖVP-Organ Volkszeitung und nannte ihn einen „Wegweiser in den Stürmen der Vergangenheit“.

Wohin der Weg führte, den laut Volkszeitung Steinacher gewiesen hat, möchten wir nur mit einigen Zitaten aus seinem Buche »Sieg in deutscher Nacht« wieder in Erinnerung bringen, worin er selbst folgendes geschrieben hat:

Es war mir stets eine unumstößliche Selbstverständlichkeit, den Abstimmungskampf nicht um den Anschluss an Österreich, sondern um die grossdeutsche Zukunft zu führen. Die Stimmen für Österreich sollten die Anwartschaft auf die Heimkehr ins Reich wahren. Weil wir aber wegen der auf „alldeutsche Umtriebe“ lauernden Interventionen, vor allem der Franzosen, nicht in der Lage waren, „Deutschland“ zu rufen, wir „Österreich“ nicht sagen wollten, so wurde unser Kampf eben „Kärnten“.

Nicht nur falsch, sondern auch lächerlich sind alle Versuche einer „österreichischen“ Nachkriegszeit gewesen, den Erfolg Kärntens in zwölfjährigen Kampf von 1918 bis 1920 als einen „Sieg des österreichischen Staatsgedankens“ darstellen zu wollen. Kärntens Kampf konnte nur als deutscher Kampf, in Selbstverantwortung für das geschaute Reich und für Volkstum und Heimat geführt werden. Auch dafür sei meine Darstellung Zeugnis und Bekenntnis.

Es war jedoch offenbar, endgültiger Friede konnte in diesem Lande nur werden, wenn der Sieg in deutscher Nacht, den die Kärntner am 10. Oktober 1920 abschliessend erkämpft hatten, vom ganzen deutschen Volk in Sicherung genommen würde. Und so lebte auf dem alten Kampfboden Kärntens hinfür besonders mächtig der tätige Glaube an das Grossdeutsche Reich.

Durch die geschichtliche Grossart des Führers und Reichskanzlers Adolf Hitler vom 13. März 1938 ist Kärnten nun wieder im Deutschen Reich und als deutsches Südländ sein untrennbarer Teil. Ein mächtiges Reich steht wieder da. Es ist Tag geworden. Unser Traum in deutscher Nacht hat Erfüllung gefunden.

Der volksdeutsche Kampf geht weiter. Mit seinem Möglichkeiten werden edle und erhebliche Teile unseres Volkes sich durch viele Jahre zu behaupten haben. Volk ohne Staat! Bis einst wieder ein deutsches Schwert geschaffen sein wird.

Diesen aufschlussreichen Bekenntnissen des »Wegweisers« Steinacher braucht man wohl keinen Kommentar hinzuzufügen. Sollte aber trotzdem jemand noch nicht genau wissen, in wem die Volkszeitung und ihresgleichen noch heute (!) ihren »Wegweiser« erblicken, dem schlagen wir vor, einen Blick in das Heftchen »Die Wiener Angriffe auf Dr. Steinacher — Wer ist Dr. Steinacher« zu werfen, herausgegeben von der Presseabteilung des VDA in Berlin gerade zu jener Zeit, als Steinacher laut Volkszeitung »über Auftrag Heydrichs verhaftet und aller seiner Stellungen enthoben« wurde. (Wir würden uns nicht wundern, wenn nun auch Steinacher eine Entschädigung als »Opfer« nationalsozialistischer Gewaltmassnahmen zuerkannt bekommen würde.)

Beljaški župan Gottfried Timmerer je v svoji izjavi najprej dejal, da je bil že pred 4 leti, ko je bil prvič v Ljubljani, presenečen nad industrijskim in splošnim napredkom. „Danes,“ je nadaljeval, „sem se o tem razvoju znova prepričal na sejmu, posvečenem gospodarski izmenjavi obmejnih pokrajin Jugoslavije, Italije in Avstrije, saj je prišlo na tej razstavi do polnega izraza prizadevanje, ustreči sodobnim potrebam človeka. Nedvomno povsod stremimo za tem, da bi človek dosegel višji standard in da hkrati ta standard med deželami neke uravnovešamo. V tem smislu je tudi gospodarstvo na liniji splošnega humanističnega prizadevanja, s tem pa tudi pomemben prispevek v naši želji po še boljšem vzajemnem sporazumevanju med našimi soslednimi deželami ter po utrjevanju miru na svetu.“

Župan mesta Gorice dr. Luigi Poterzila je podobno kot celovski in beljaški župan ocenil prizadevanja za gospodarsko sodelovanje na meji in izrazil svoje zaupanje, da se bo sejem „Alpe-Adria“ vse močnejše uveljavljal in vplival tudi na razvoj siceršnjih odnosov in razumevanja teh treh dežel. „Vzporedno z jugoslovanskimi predstavniki smo tu srečali tudi zastopstva avstrijskih mest, se pravi, dejansko tri narode, ki se srečujejo na polju dela in proizvodnje, kar je lahko samo dobro znamenje za živo poglobljanje odnosov med temi tremi narodi v prihodnje,“ je goriški župan zaključil svojo izjavo.

Videmski župan prof. Bruno Cadetti je postavil priložnost srečanja upravnih predstavnikov treh dežel Koroške, Slovenije in Furlanije v vzajemni izmenjavi idej in na-

daljnega zblizovanja poleg pozitivne ocene prizadevanj za gospodarsko sodelovanje v ospredje svoje izjave. Ob koncu pa je glede sejma dejal: „Osebo upam, da bo začetek še živahnejše gospodarske in trgovinske izmenjave. Hkrati pa bi rad izrazil željo, da bi se poživila tudi kulturna in ostala izmenjava med našimi pokrajinami, za kar so nedvomno dani vsi pogoji.“

„Moramo si biti na jasnem, da je danes gospodarstvo tista zveza, ki najlažje premaguje nacionalne in ideološke meje,“ je menil zastopnik innsbruškega župana, ing. Anton Hradetzky, ki je povedal, da je že pred 15 leti dal podobno pobudo, kakor jo je s sejmom „Adria-Alpe“ na široko realizirala Ljubljana, v innsbruškem mestnem svetu. „Kot komunalni zastopnik,“ je nadaljeval ing. Hradetzky, „in povsem intimno bi pa rad poudaril še neko nenavadno lepo doživetje, ki je naredilo name globok vtis: predsednik mestnega sveta Ljubljane me je sprejel v magistratu v prostorih, kjer je nekoč delal moj prednik, nekdanji ljubljanski župan Hradetzky, hkrati pa me je tudi to, da sem še danes po 150 letih našel v vašem mestu ulico Hradetzkega, dokaz, da pomeni komunalna resnično globoko zvezo z ljudmi in njihovim vsakdanjim življenjem.“

GOSPODARSKI DROBIŽ

Kriza v avstrijski radioindustriji postaja zelo resna. Od 413.000 radijskih sprejemnikov, ki so jih izdelale tovarne, jih je bilo mogoče prodati le 300.000, od tega 60.000 v inozemstvo. Glede televizijskih sprejemnikov je bila proizvodnja 129.000 sprejemnikov znatno večja od prodaje, ki je znašala le 95.000 aparatov.

Britanska trgovina z Avstrijo se je v letih 1958—1961 na strani uvoza povečala za 40 %. Posebno se je dvignil uvoz kmetijskih strojev, ki je bil lani v vrednostjo 1,2 milijona funtov za 51 % večji kot leta 1958. Podobno se je v tem času dvignil tudi uvoz električnih strojev. Avstrijski izvoz v Veliko Britanijo se je v istem razdobju povečal za 75 %.

BLAŽ SINGER:

Izkušnje in nauki desetih let tehnične revolucije na vasi

(Konec)

Na pragu tretje etape si moramo biti popolnoma na jasnem, da bo ona tako radikalno posegla in vplivala na dogajanja na vasi, na strukturo kmetijstva in na njegovo proizvodno smer, kot dosedaj še ni posegel in vplival noben zunanji činitelj. Število v kmetijstvu zaposlenih meznih delavcev in družinskih članov se v bodoče ne bo večalo, temveč bo le naprej nazadovalo. Kmetovalec bo njihovo pomanjkanje skušal nadomestiti z nabavo novih, večjih in popolnejših strojev, za poenostavitvijo in specializacijo kmetijske proizvodnje in z ustrezno mehanizacijo kmečkega gospodinjstva. Če bo na tej poti zaverovan v samega sebe, bo propadel. Če pa bo ubiral nadaljno pot kmetovanja v sklopu razumevanja in gospodarsko razgledane sosesčine, vasi ali kakršnekoli druge oblike medsebojnega sodelovanja, se bo tudi sam obdržal nad vodo. To velja zlasti za reševanje problema sodelovanja z razpoložljivimi kmetijskimi stroji, na prvem mestu žetvenimi, in za reševanje problema poenostavitve in specializacije proizvodnje.

Razpravljanje o teh problemih na vasi in njihovo reševanje pa ni in ne sme biti stvar nekih administrativnih ali političnih ukrepov od zgoraj, temveč je in mora postati srčna zadeva vsakega kmetovalca posebej, cele sosesčine, vasi in občine. Svar krajevnega kmečkega odbora pa je, da razpravo o teh problemih sproži in da njihovo reševanje usmerja z vso premišljenostjo in odločnostjo navzdol in navzgor.

Kakor vsak kmet sam, si mora biti tudi vsaka kmečka skupnost brezpogojno na jasnem, kakšno proizvodno smer hoče v rastlinski proizvodnji v bodoče in v skupnosti ubrati: žito, krompir ali zelena kma ali pa celo poljsko zelenjadstvo in druge specialne kulture. Ta odločitev je potrebna, ker mora zaradi svoje draginje biti potrebni kombinirani stroji za spravilo pridelkov kolikor mogoče mnogo zaposlen. S primerno gospodarsko ureditvijo namreč žito lahko žanjemo 5 do 8 tednov, medtem ko travnatem svetu kosimo, sušimo in siliramo lahko od srede maja do oktobra. Podobno je pri krompirju, katerega lahko pričenmo izkopavati julija, nehajo pa novembra.

Sele, ko je sejem o svoji naravni proizvodni smeri in o možnostih rentabilnega vnovčenja ali predelave pridelkov rastlinske proizvodnje popolnoma na jasnem, lahko pristopi k potrebnim investicijam: nakupu res potrebnih strojev, ustreznim preureditvam na poslopih, zlasti pa k nakupu kvalitetnega semena in obilnih količin umetnih gnojil.

Ob koncu bodi še enkrat ponovljeno to, pred čemer svari razprava že od vsega začetka:

- Ne kupujemo kmetijskih strojev na golo ponudbo v obliki prospekta. Izbira je tako velika in pripravnost strojev za delo tako različna, da brez ocene pri delu na polju ne bomo mogli kupiti dobrega stroja.

- Ne hlatajmo preveč po »zadnjih novostih«, bolje je, da se z njimi opečejo drugi.

- Kupujemo samo robustne stroje z večjo zmožljivostjo, kakor jo običajno potrebujemo. Večkrat ne moremo opraviti dela pravočasno, ker zmožljivost stroja ni taka, kakor jo n. pr. zahteva bližajoče se slabo vreme.

Zlasti pa zapomnimo, da je vsak ukrep v smeri mehanizacije na kmetiji upravičen le, če z njim delo olajšamo in zboljšamo, če proizvodnjo pocenimo in če kvaliteto pridelka zvišamo.

PO ŠIRNEM SVETU

LONDON. — Laoški princ Suvana Fuma, predsednik zakonite laoske vlade, je pred svojim odhodom v domovino, kjer bo nadaljeval pogajanja za sestavo koalicijske vlade, poudaril v posebni izjavi, da je proti ameriškemu vmešavanju v Laos. Dejal je, da bi intervencija Amerike lahko izzvala svetovno vojno, medtem ko je rešitev laoskega vprašanja po njegovem mnenju mogoče doseči le s pogajanja med laoskimi predstavniki.

RIM. — Med nedavnim obiskom predsednika belgijske vlade Lefevra in zunanjega ministra Spaaka v Rimu so bili razgovori med belgijskimi in italijanskimi državniki, kjer so razpravljali predvsem o problemih politične in gospodarske integracije v zahodni Evropi. Belgijska državnik je ob tej priložnosti spregel tudi novi predsednik italijanske republike Segni.

PHNOM PENH. — Šef Kambodže princ Norodom Sihanuk je izrazil pripravljenost svoje države, sodelovati na morebitni mednarodni konferenci o vzpostavitvi miru v Vietnamu. Sihanuk je izrazil mnenje, da bo Vietnam še nadalje hodil po poti neomejenih in vedno hujših spopadov, če si njegovi voditelji ne bodo prizadevali, da bi se dvignili nad krog ognja, v katerega jih zapira tujina.

NEW YORK. — Po nedavnem izkrcanju indonezijskih padalcev na ozemlju Zahodnega Irijana je imel šef indonezijske delegacije v OZN Sukardjo Viridoprano razgovor z generalnim tajnikom OZN U Tanom. Med razgovorom je indonezijski predstavnik izjavil, da pomeni to izkrcanje indonezijskih padalcev samo začetek gibanja za osvoboditev Zahodnega Irijana, ki se bo nadaljevalo, vse dokler ne bodo dosegli miroljubne rešitve o priključitvi Zahodnega Irijana Indoneziji.

BEOGRAD. — Ob nedavnem 90-letnem življenjskem jubileju angleškega filozofa in znanega borca za mir Bertranda Russella je jubileju čestilal tudi predsednik FLR Jugoslavije maršal Tito. V svoji brzojavki je Tito med drugim poudaril: Pomembno je, da živijo v našem času veliki ljudje, ki hkrati razumejo in opozarjajo na nevarnosti, ki dandanes grozijo pridobitvam človeške družbe zaradi oboroževalnega tekmovanja in najstrašnejše grožnje človeškemu obstoju — atomskemu uničenju.

SARAJEVO. — Jugoslovanski Nobelov nagradenec pisatelj Ivo Andrić je polovico nagrade, namreč nad 18. milijonov dinarjev, podaril Ljudski republiki Bosni in Hercegovini z željo, da bi ta sredstva uporabila za razvoj ljudskih knjižnic na področju te jugoslovanske republike. 5 tem je ponovno pokazal svojo intimno navezanost na Bosno in Hercegovino, kjer je bil rajen in kjer je tudi črpal snov za svoja literarna dela.

BONN. — Med nedavnim obiskom brazilskega zunanjega ministra Dantas v Zahodni Nemčiji so zahodnonemški voditelji pokazali veliko zanimanje za razvoj dobrih odnosov z Brazilijo. To se izraža tudi v tem, da je zahodnonemški prezident Lübke sprejel povabilo, naj obišče Rio de Janeiro. Poleg tega pa so Braziliji obljubili tudi kredit v znesku 200 milijonov mark.

NEW YORK. — Predstavnik Gane v OZN je izrazil resno zaskrbljenost za primer, da bi se Velika Britanija vključila v EWG in dejal, da bo taka vključitev povzročila okrnjenje Britanske skupnosti narodov. Za svojo deželo je ganski delegat napovedal, da bo Gana sploh proučila vprašanje svojega članstva v Commonwealthu, če se bo Velika Britanija pridružila EWG in bo s tem izpostavila ganske proizvode diskriminaciji. Podobno zaskrbljenost pa je poudaril tudi predstavnik Nove Zelandije, ki je izjavil, da bo njegova država prisiljena za 50 odstotkov zmanjšati svoj letni izvoz, če bo Velika Britanija postala članica EWG.

SOFIJA. — Z velikim zborovanjem v Sofiji, kjer je govoril tudi predsednik sovjetske vlade Hruščev, je bil zaključen večdnevni obisk sovjetske vladne in partijske delegacije v Bolgariji. V svojem govoru je Hruščev posebno obilno govoril o razorožitvenem vprašanju in je obtožil zahodne sile ter posebno Ameriko, da sabotirajo ženevska pogajanja. Predvsem na račun Grčije je Hruščev poudaril, da je treba odpraviti tuja oporišča na grškem ozemlju in spremeniti Balkan v brezatomsko območje prijateljskega sodelovanja vseh držav tega polotoka.

WASHINGTON. — Pri socialistični založbi ameriške revije „Monthly Review“ v New Yorku je izšla knjiga Claudia Eatherlyja pod naslovom „Pekoča vest“. Eatherly je bil med posadko ameriškega atomskega bombnika proti Hirošimi, ki so ga po poznejših hudih očitkih proti ameriški vojaški politiki poslali v bolnišnico za živčno bole. V knjigi so tudi prispevki angleškega filozofa Russella, nemškega pisatelja Andersa in Roberta Jungka.

BONN. — Institut za raziskovanje javnega mnenja v Zahodni Nemčiji je nedavno razpisal medpreizvedbo anketo o odnosih med obema nemškima državama. Casopis „General Anzeiger“ poroča, da se je 40 % anketiranih izreklo za združitvijo obeh nemških držav poleg pogajanj, 25 % anketiranih se je izreklo proti pogajanjem, ostalih 35 % pa na anketo ni odgovorilo.

DUNAJ. — Od ponedeljka do včeraj je trajal uradni obisk nizozemske kraljevske družine v Avstriji. Poleg kraljice Julijane so se svojačasno povabili zveznega predsednika dr. Schürfa odzvali tudi nizozemski princ ter princezi Beatrix in Irena, kot predstavnik vlade pa se je obiska udeležil nizozemski zunanji minister dr. Luns. Na sprejemu v čast visokih gostov je zvezni prezident dr. Schürf poudaril tradicionalno prijateljstvo med Avstrijo in Nizozemsko.

STRASSBURG. — Socialni odbor Evropskega sveta je za svojega novega predsednika izvolil avstrijskega predstavnika Petra Strasserja, kateri je po izvolitvi izjavil, da se bo v prvi vrsti zavzemal za ratifikacijo evropske socialne listine.

Slovensko leposlovje v nemščini

»Zelo želim, da bi — kakor poznajo Slovenci nemške pisatelje — tudi Nemci spoznali vsaj enega staršega slovenskega pisatelja,« je zapisal dr. Ferdinand Kolednik v voodni besedi svojega nemškega prevoda Jurčičevega »Desetega brata«, ki je v zelo okusni opremi izšel pod naslovom »Der zehnte Bruder« pri založbi Habel v Regensburgu v Nemčiji.

O prevajalskem delu dr. Kolednika smo v našem listu že večkrat poročali, zlasti o njegovem posebnem »ljubljenju« Jurčičevemu Juriju Kozjaku, kateremu je zgradil pot v celo vrsto jezikov in tako številnim narodom predstavil enega naših velikih pisateljev. Vendar se bočemo tokrat omejiti le na njegove prevode v nemščino, ki se nam zdijo še posebej važni zato, ker se z njimi odpira pogled v slovensko literaturo narodu, s katerim živimo v neposrednem sosedstvu in ker želimo, da bi bilo to sosedstvo res dobro in prijateljsko, kar pa je mogoče doseči le s tem, da se med seboj spoznavamo. Zelo pomembno področje tega medsebojnega spoznavanja pa je prav literatura, ali širše zajeto kultura, v kateri se zrcali duša slehernega naroda. In v tem zrcalu bo sosed sosedu tudi najbolje spoznal in se ga učil ne le razumeti, marveč tudi spoštovati; medsebojno spoštovanje pa je eden od glavnih pogojev dobrososedskega sožitja.

Pri tem plemenitem prizadevanju igrajo zelo važno vlogo prevajalci, ki bi jih upravičeno lahko imenovali graditelji mostov med narodi. Tudi naš narod ima mnogo takih graditeljev: takih, ki prevajajo iz drugih jezikov v slovenščino (na slovenskem knjižnem trgu je zelo bogata izbira tujih prevodov) in obratno onih, ki slovenska dela prevajajo v druge jezike.

Med nje spada tudi dr. Kolednik, o katerega nemških prevodih hočemo zapisati nekaj besed. Ne vemo sicer točno, kaj vse je že prevedel v nemščino, vsekakor pa so v njegovem prevodu izšla v novih izdajah kar tri pomembna dela iz slovenske beletristike: Jurčičev »Deseti brat«, Finžgarjeva »Dekla Ančka« in Jurčičev »Jurij Kozjak«.

Jurčičev »Deseti brat« (nemški naslov »Der zehnte Bruder«) je izšel v nemškem prevodu naknadno v počastitve stoletnice rojstva pisatelja. Sicer tukaj ne gre za prvi prevod v nemščino — že leta 1886 je izhajal »Deseti brat« v prevodu dr. Vipavca kot podlistek v listu »Südsteirische Post« — pač pa je to prva knjižna izdaja, za katero je dr. Kolednik pripravil popolnoma nov prevod. Nasprotno pa je Finžgarjeva »Dekla Ančka« (»Die Magd Anka«) izšla tokrat prvič v nemščini in ji je prevajalec v knjigi dodal še črto »Lucija in bratje« (»Lucia und die Brüder«), medtem ko je bil Jurčičev »Jurij Kozjak« (»Zigeuner, Janitscharen und Georg Kozjak«) v nemščino preveden razmeroma pozno, saj je poprej že izšel med drugim v hrvaškem, italijanskem, srbskem, holandskem, španskem, poljskem, litavskem, kitajskem, češkem, slovaškem, grškem, abesinskem, angleškem, portugalskem, japonskem, vietnamskem, madžarskem, hebrejskem, latinskem in armenskem jeziku.

Vsekakor je treba ob novi izdaji nemških prevodov priznati, da se je regensburška založba Habel izredno potrudila in so izšle knjige privlačne že po zelo okusni opremi. Predvsem pa bi bilo želeli, da bi vzbudile čim širše zanimanje med nemško govorečim prebivalstvom, kateremu so namenjene.

„Brez preteklosti ni bodočnosti“

Pri Gospi Sveti nastaja zanimiv muzej na prostem

»Narod, ki nima preteklosti, tudi bodočnosti ne more imeti,« je prejšnji teden poudaril dr. Neuner, ko je kot predsednik društva »Prijatelj gosposveškega muzeja na prostem« zastopnikom koroškega tiska obrazložil nastanek in dosednji razvoj edinstvenega muzeja, kateri nastaja na vsestransko primernem prostoru, kjer si takorekoč podajajo roke spomeniki koroške zgodovine: Gospa Sveta, Gosposveško polje z Vojvodskim prestolom, Krnski grad, starorimski Virunum in keltsko-rimsko mesto na Magdalenski gori.

Sredi tega venca zgodovinskih spomenikov je omenjeno društvo ob sodelovanju Deželnega muzeja in z denarno podporo Koroške hranilnice začelo lani na zemljišču treh hektarov uredničevali zanimivo zamisel muzeja na prostem, ki bo prikazoval posamezne vrste starih koroških kmečkih poslopij. Po načrtu bodo v tem muzeju zajele vse glavne vrste kmečkih domov iz posameznih predelov Koroške. Doslej so prenesli na zelo prikladno »muzejsko« zemljišče značilno kaščo iz Lobnika pri Železni Kapli (iz leta 1856) ter kmečki hiši iz oko-

lice Gnesau (iz leta 1740) in iz Katschtala (1767). Pozneje se bodo tem poslopjem pridružili še kmečki domovi iz Podjune, iz Leške in Melske doline, iz Görttschitzala in iz Labotske doline. Poleg tega pa bodo posamezne kmetije opremljene s celotnim inventarjem, z vrtni in studenci, s pokrajinsko značilnimi plotovi, poljskimi znamenji in kažipotmi, itako da bo vsak objekt zase zaokrožena slika tipične kmetije iz posameznih koroških dolin.

Načrti za ta muzej pa so naravnost smeli, če upoštevamo, kako hitro in neustavljivo spreminja današnji razvoj nekdanjo sliko tudi na vasi, kjer so starodavni kmečki domovi postali prava redkost in je res zadnji čas za ukrepanje, če jih hočemo poznejšim rodovom ohraniti vsaj v muzeju. Vsekakor pa že začetna stopnja urejevanja gosposveškega muzeja kaže, da gre pri stvari za posrečeno misel, s katere uredničevanje bo Koroška postala bogatejša za novo kulturno-zgodovinsko in hkrati tudi tujskopremetno privlačnost, kot je Avstrija v tej obliki doslej sploh še nima.

Manjšinski šolski zakon tudi za manjšine v LR Hrvatski

Tudi na ozemlju LR Hrvatske živi več narodnih manjšin, ki uživajo enakopravnost na vseh področjih življenja. Posebno se ta enakopravnost odraža v šolstvu, saj je danes v LR Hrvatski pouk v jezikih narodnih manjšin v 50 osnovnih šolah in štirih gimnazijah, v katerih je skupno vpisanih 4500 učencev. Številčno največja manjšina na Hrvaškem je Italijanska, ki ima 19 osnovnih šol s 97 oddelki, ki jih obiskuje 1851 učencev, in tri gimnazije z 12 oddelki z nad 260 dijakov. Trideset osnovnih šol z okrog 80 oddelki in 2100 učenci odpade na madžarsko in na češko manjšino, medtem ko imata slovaška in lužiška narodna manjšina po eno osnovno šolo.

Ureditev manjšinskega šolstva ima tudi v LR Hrvatski že večletno tradicijo in so bili na tem področju doseženi prav lepi uspehi. Vendar to vprašanje doslej ni bilo urejeno s posebnim zakonom, zato so zdaj v teku priprave, da podobno kot pred nedavnim v LR Sloveniji tudi na Hrvaškem dajo manjšinskemu šolstvu posebno zakonito podlago. Izvršni svet LR Hrvatske je prejšnji teden temeljito razpravljal o položaju in delovanju manjšinskih šol na Hrvaškem in je sprejel osnutek zakona, v katerem je poudarjena pravica manjšin do svobodne uporabe njihovega jezika in zagotovljen vsestranski kulturni razvoj.

Opera Radovana Gobca

„TREMERSKI DUKAT“ v gledališču „Tone Čufar“ na Jesenicah

Za letošnji 1. maj je ansambel jeseniškega gledališča »Tone Čufar« poskrbel za posebno doživetje, ko je v režiji Bojana Čebulja pripravil krstno predstavo nove slovenske ljudske opere »Tremerski dukat«, katere avtor je naš dobri znanec Radovan Gobec. Medtem se je na odru jeseniškega gledališča zvrstila že dolga vrsta predstav in še vedno je gledališče razprodano, kadar je napovedana operna predstava.

Da imajo na Jesenicah dobre pevce, je znano tudi pri nas na Koroškem. Toda uprizoriti opero z izključno amaterskimi močmi, to pa je zadeva, ki zahteva mnogo poguma. Jeseničani so ga imeli in zato se danes lahko veselijo izrednega uspeha, ki so ga znova deležni ob vsaki uprizoritvi opere. In zakaj ga tudi ne bi bili, saj njihov nastop daleč

presega običajne meje amaterizma in bi bilo marsikatero poklicno gledališče lahko veselo, če bi razpolagalo s takimi silami. Predvsem so tukaj štirje solisti: Vlado Rotar kot Janko, Rina Brunova kot Polonca, Andrej Kosem kot razbojniški poglavar, Miho in Jaka Jerša kot cesar Janez — ki niso le izredno dobri in glasbeno prodorni pevci marveč hkrati tudi izvežbani igralci. Presenetljiva je tudi ubranost zborov, to še toliko bolj, ker gre za »konglomerat«, sestavljen iz mešanega zborov DPD Svoboda »Franc Mencinger« Javornik-Koroška Bela ter komorni zbor in ansambel narodnih plesov DPD Svoboda »Tone Čufar« Jesenice; Polde Mejač in Polde Ulag sta kot zborovodji ustvarila zavirljivo homogenost. Podobno pohvalo pa zasluži tudi dirigent Rado Kleč, ki je simfonični orke-

skih dogovorov razvije tista blagovna izmenjava, ki ustreza gospodarski komplementarnosti obmejnih pokrajin. Zato ni čudno, da se je od prvih skromnih začetkov vse bolj razvijal tak promet, ki ga je narekovala predvsem neposredna iniciativa in interes gospodarstvenikov teh območij. Sejem »Alpe-Adria« je torej samo nadaljevanje logičnega razvoja aktivnosti za poglobljanje takih gospodarskih stikov med sosednimi pokrajinami.

Potreba po čim širši blagovni izmenjavi med sosednimi pokrajinami in iz nje izvirajoči koristni rezultati za vse zainteresirane so še en otipljiv dokaz več za široke možnosti gospodarskega sodelovanja, če le-to temelji na ravnopravnih odnosih in medsebojnem spoštovanju ne glede na razlike v notranjepolitični ureditvi posameznih partnerjev. Prav tako pa je tako gospodarsko sodelovanje tudi dokaz proti nezdravemu blokovskemu zapiranju trga, ki onemogoča prosto blagovno izmenjavo in enake pogoje za vse partnerje na svetovnem trgu.

Obseg blagovne izmenjave preko sejmskih sporazumov kljub znatnemu povečanju preko sejma »Alpe-Adria« še vedno ni zadovoljiv. Vrsta

možnosti ostaja neizkoriščena, predvsem v drobnoblagovni izmenjavi in v tem pogledu bo treba vložiti še veliko naporov ne samo za povečanje okvirov, temveč tudi v povečanju sortimenta blaga za neposredno izmenjavo. Obmejna proizvodnja bo morala usmeriti svojo aktivnost v še večji meri k zadovoljitvi prav teh potreb in s tako svojo aktivnostjo povečati možnosti za komplementaren gospodarski razvoj sosednih pokrajin. Sejem »Alpe-Adria« mora odigrati svojo vlogo tudi v tem pogledu, saj prav sejmska prirediteljska služba ne samo neposredni blagovni izmenjavi, temveč tudi odkrivanju novih možnosti za zadovoljitev potreb.

• Dipl. ing. Werner Pfrimer, predsednik koroške trgovske zbornice:

Vojna leta in povojno razdobje kakor tudi raznovrstni preobrati so gospodarsko zgradbo Evrope v zadnjih desetletjih odločilno spremenili ter prekinili in razdrli gospodarske in osebne stike, ki so učinkovali preko meja.

Temeljne spremembe gospodarske strukture so hkrati spremenile razmere tako v proizvodnji kot v plas-

Objava slovenske gimnazije

Na Državni realni gimnaziji in gimnaziji za Slovence v Celovcu so sprejemni izpiti za šolsko leto 1962/63 v soboto, dne 7. julija 1962, to je prvi dan velikih počitnic. Začetek izpitov ob 8. uri zjutraj.

Prijavite svoje otroke pravočasno, in sicer do 1. julija 1962!

Prijavi je treba priložiti rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva. Pri vodstvu šole, katero otrok sedaj obiskuje, je treba zaprositi za popis učenca. Ta popis (Schülerbeschreibung) pošlje šola neposredno na naslov: Direktion des Bundesrealgymnasiums und Gymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22.

Na dan izpita, torej 7. julija, pa mora vsak učenec predložiti spričevalo, katero bo dobil 6. julija 1962 na svoji dosednji šoli; brez tega spričevala ne more nastopiti k izpitu.

Izpit za prvi razred obsega snov četrtle šolske stopnje iz slovenščine, nemščine in računstva — pismeno in ustno. Glede ostalih razredov pa dobite podrobna pojasnila vsak dan popoldne v šolski pisarni v Lerchenfeldgasse 22, soba 65 v drugem nadstropju.

Zaključna prireditev v tekočem šolskem letu 1961/62 bo v nedeljo, dne 3. junija 1962 v Veliki dvorani Delavske zbornice. Tokrat bo zaključna prireditev povezana tudi z razstavo risb in ročnih del deklet in fantov. Ravnateljstvo

Letošnje Leninove nagrade za znanost in umetnost

Prejšnji teden je predsednik odbora za dodelitev Leninovih nagrad Nikolaj Tihonov v dvorani Sverdlova v Kremlju izročil priznanja za dosežke na področju znanosti in umetnosti.

Letos so bili nagrajeni beloruski pesnik Petrus Brovk, književnik Kornej Čukovski, pianist Emil Giljels, kipar Lev Karbelj, grafik Vladimir Favorski in litvanski pesnik Eduardus Mizelajtisut.

ster jeseniške glasbene šole skupno s člani DPD Svoboda »Tone Čufar« skoval v pravi gledališki orkester.

Še besedo o operi sami. Godi se v okolici Celja v letu 1700 in pripoveduje o boju med prebivalci vasi Tremere ter razbojniško tolpo »Črna kri«. Tako po besedilu kakor še posebno po glasbi je to izrazita ljudska opera in je Radovan Gobec ponovno dokazal svoje sposobnosti univerzalnega glasbenika, saj se je naravnost težko odločiti, kaj pritegne bolj: čudovito niansirani samospeli ali bogato kolorirani zbori s svojo narodno motiviko.

Nauki prvega mednarodnega obmejnega sejma »Alpe-Adria«:

Poglobljanje gospodarskih stikov važna oblika sodelovanja med sosednimi narodi in deželami

Zadnjo nedeljo v Ljubljani zaključeni prvi mednarodni obmejni sejem »Alpe-Adria« nudi vsekakor zelo koristne nauke in napotke za nadaljnje razvijanje gospodarskega sodelovanja med obmejnimi področji Avstrije, Italije in Jugoslavije, s tem pa hkrati tudi za poglobljanje dobrih odnosov med sosednimi narodi in deželami. Sicer ima gospodarsko sodelovanje med temi tremi državami že staro tradicijo in se vidno manifestira vsako leto tako na številnih sejmih, ki jih prirejajo v Avstriji, Italiji in Jugoslaviji, kakor tudi v vsakoletni medsebojni blagovni izmenjavi. Toda prvi specialno obmejni sejem je pokazal, da je zlasti za neposredno povezane obmejne predele danih še mnogo možnosti, ki jih bo treba v bodoče še bolj izkoristiti v korist medsebojnega sodelovanja in s tem v korist utrjevanja dobrega sosedstva.

Do teh ugotovitev so prišli tudi visoki predstavniki gospodarstva Avstrije, Italije in Jugoslavije ter so svoja tozadevna mnenja izrazili v člankih, ki so jih ob sejmu »Alpe-Adria« objavili v Gospodarskem vestniku. V naslednjem bomo navedli glavne misli iz teh člankov, ki predstavljajo stališča in poglede merodajnih činiteljev treh sosednih držav na pomen in vlogo medsebojnega sodelovanja.

• Dr. Marjan Dermastla, državni sekretar za blagovni promet LR Slovenije:

Obmejna izmenjava, ki je od prvih uspešnih poizkusov sejmskih sporazumov prerasla v stalno obliko povečanja medsebojnega prometa neposrednih sosedov, dobiva z organizacijo sejma »Alpe-Adria« v Ljub-

ljani nove in širše možnosti za živahniji razvoj za vse zainteresirane za koristne dejavnosti.

Dosedanja praksa sejmskih sporazumov na obmejnem območju je pokazala svojo opravičenost predvsem v odpiranju možnosti, da se kljub obstoječim državnim mejam in poleg splošnih meddržavnih trgovin-

(Se nadaljuje)

Letošnje letovanje otrok na Jadranu

Letošnje poštitsko letovanje slovensko govorečih otrok iz Koroške je določeno v 2 skupinah. Prva skupina bo na letovanju v času od 12. julija do 2. avgusta, druga skupina pa v času od 4. do 25. avgusta. Otroci bodo letovali v Savudriji.

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo PISMENO PROŠNJO, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka ter izjava, če je že kdaj bil na letovanju in kolikokrat. To prošnjo naj starši skupno s priloženim lanskim žolskim spričevalom, zdravniškim spričevalom, iz katerega mora biti razvidno, da je za otroka letovanje na morju priporočljivo, priporočilo krajevne prosvetne ali združne organizacije, osebno izkaznico otroka s sliko in režijskim prispevkom v znesku 200 šilingov oddajo do najpozneje 30. junija 1962 na naslov: Zveza slovenskih organizacij, Celovec — Klagenfurt, Gasometergasse 10. Posebej opozarjamo, da ZSO posameznih dokumentov ne prevzema in da velja za prijavljenega le otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi navedeni dokumenti.

Za OSEBNO IZKAZNICO otroka velja le izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list. Za otroke z osebnimi izkaznicami je potrebna tudi izjava (v nemščini) očeta oz. zakonitega zastopnika, da se strinja s potovanjem otroka v inozemstvo.

Za letovanje pridejo v poštev le otroci v starosti od 9 do 14 let, pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na letovanju. V prošnji starši lahko navedejo željo, s katero skupino bi radi poslali otroka na letovanje. Po možnosti bo ta želja upoštevana. Sploh bodo starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, po končanem prijavnem roku dobili tozadevno pismo obvestilo in potrebna nadaljnja navodila.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

Častitljiv rojstni dan Lebnove mame

Pred dobrim letom, dne 16. maja 1961, je Lebnova stara mama, Johana Izop v Gorinčičah pri Št. Jakobu v Rožu praznovala svojo stoletnico. Letos na isti dan pa je v podobni razveseljivi duševni in telesni prožnosti stopila na prag svojega 102. leta starosti.

Lebnova mama je najstarejša koroška slovenska izseljenka. Skoraj 81 let stara je morala s stotimi našimi izseljenci deliti in izpiti grenko čašo trpljenja v izgnanstvu v mrzli tujini. Kakor bi jo ta višek njenega trpljenja po 80 letih napravil še bolj odporno, živi sedaj med nami — lahko bi rekli — kot živa povest in priča dogajanj na koroških tleh v zadnjih 100 letih.

Ko se pridružujemo čestitkam k njenemu častitljivemu rojstnemu dnevu, želimo, da bi ostala taka med nami še dokaj let.

Od nedelje naprej nov vozni red

Ponoči od sobote na nedeljo stopi v železniškem in avtobusnem prometu v veljavo nov vozni red. V lokalnem prometu se novi vozni red na nobeni železniških in avtobusnih prog ne razlikuje bistveno od sedanjega.

Vlaki na progah Celovec — Pliberk, Celovec — Področica, Beljak — Področica in Beljak — Podkloster — Šmohor vozijo v glavnem tako, kakor so vozili doslej. Le pri nekaterih vlakih je odhod iz začetne postaje

Spet lepa kulturna izmenjava preko meje

Lani začetkom aprila je prosvetni društvi „Zarja“ v Železni Kapli in „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni obiskala dramska skupina prosvetnega društva z Jezerskega. Takrat je v Lepeni in v Št. Primožu nastopila s Finčgarjevo igro „Razvalina življenja“ in jo odigrala čudovito dovršeno. Medtem je na svoji poti s koncerta v Kranju sredi marca obiskal Jezerčane pevski zbor obeh društev „France Pasterk-Lenart“, ki je bil lepo sprejet, njegov koncert pa navdušeno pozdravljen. Ob tej priložnosti so Kapelčani in Šentvidčani spet povabili dramsko skupino z Jezerskega na obisk na Koroško.

Do tega obiska je prišlo preteklo soboto in nedeljo, ko je jezerska dramska skupina v Lepeni in v Št. Primožu uprizorila igro „Molčeča usta“. Ta škotska igra izpod peresa Harrisa Elmerja ima zavsebino usodo nemega mladega dekleta Belinde, ki gara v mlino svojega očeta. Ko jo spozna dr. Roberts, se prične zanj novo življenje, kajti on jo nauči govorice nemih. Ker pa ji je McCormick storil silo, dobi Belinda otroka. Dr. Roberts sicer vzame dekle v svoje varstvo, vendar hočejo vaški mogotci in tercialke v njegovi odsotnosti odvzeti Belindi otroka

in ga dati v rejo McCormicku. Belinda nasilnega McCormicka ustrelji, vsled česar pride pred sodišče. Le-to jo slednjič oprosti kazni in zanj se prične lepše življenje kot mati in žena dr. Roberta.

Ta lepa ljudska, iz trdega življenja ribičev vzeta igra je našla med našim kmečkim in delavskim ljudstvom hvaležne poslušalce, ki niso štedili z odobravanjem njene vsebine. Posebno veseli pa so bili nad dovršenim podajanjem igrinih zapletov in razpletov s strani jezerskih igralcev. Kar smo ugovarjali ob lanskem gostovanju, moremo po tej igri le še potrditi: Dramska skupina prosvetnega društva z Jezerskega zna igrali in je mojster v uprizarjanju starih podeželskih motivov.

Škoda je le, da je uspeh uprizoritve v Št. Primožu trpel vsled dežja, ki je vlival celo nedeljo. Ob lepem vremenu bi bila igra nedvomno deležna enakega obiska, kot ga je bila deležna v Lepeni, kjer je v nabito polni dvorani predsednik „Zarje“ poleg gostov z Jezerskega lahko pozdravil tudi župana občine Bele ter učitelje iz Obirske in Lepene.

Jutri, dne 26. maja 1962 ob 8. uri zvečer poje pri Kreuzwirtu pod Jerberkom

Moški pevski zbor KUD „Ivan Cankar“

Zbor slavi letos 15-letnico obstoja. Za ta jubilej je pripravil koncert najlepših pesmi. Z njimi je koncertiral že po številnih krajih Gorenjske, jutri pa se bo predstavil pri Kreuzwirtu pod Jerberkom.

Zbor, ki šteje 30 pevcev, vodi prof. Franc Demšar. Pod njegovim vodstvom je zbor dosegel zelo lep napredek in se je na lanski reviji gorenjskih zborov povzpел za pevskim zborom „France Prešern“ iz Kranja na drugo mesto.

Borovje pri Pliberku

Prejšnji teden je Anej Kolenik, pd. Simon v Borovjah, praznoval šestdesetletnico svojega delu in skrbi za domačijo posvečenega življenja.

Anej je kmet in kmetovanje je smisel in vsebina njegovega življenja. V mladih letih je živel v krogu srečne družine, polne vrlin našega pristnega kmečkega rodu. Nacizem pa je razklal tudi to družino. Brata Lojza so nacistični krvniki ubili na Preva-

ljah, brat Vojteh pa je padel na fronti. Zaradi prestalega gorja sta vse prežgodaj umrli tudi oče in mati. Vse naporno breme hribovske kmetije je padlo na rame Anija in sestre Lone. Navzlic temu pa najde Anej še vedno časa za delo na našem narodno gospodarskem in političnem polju. V mladih letih vnet prosvetaš si je pridobil veliko znanja, da že dolgo vrsto let uspešno deluje kot odbornik v libuškem občinskem odboru kot odločen zastopnik kmečkih in delavskih koristi. Zvest načelu „enake dolžnosti in enake pravice za vse“ pomaga, kjer le pomagati more.

Ob svojem življenjskem jubileju je bil zaradi tega Anej deležen mnogih prisrčnih čestitk. Njim se pridružujemo tudi mi in želimo jubilarntu še mnogo uspešnih in zadovoljnih let življenja.

POTUJOČI KINO SPZ PREDVaja

zanimivi in privlačni mladinski film

TI LOVIŠ

v Glinjah v sredo, dne 30. maja ob 20.00 uri pri Cingelcu na Trati

na Radišah v četrtek, dne 31. maja ob 15. uri v farni dvorani

v Šmihelu nad Pliberkom, v četrtek dne 31. maja ob 20.00 uri pri Šerčerju

V petek dne 1. junija ob 20.00 uri pa bo film predvajalo kinopodjetje Janach v Št. Jakobu v Rožu

Film je dostopen in priporočljiv tudi za mladino pod 14 let starosti

Podpore za delavske rentnike

Kakor poroča tiskovna služba zavoda za starostno zavarovanje delavcev iz Graza, je omenjeni zavod v letu 1961 poleg rednih rent izplačal penzioniranim delavcem, ki so prišli v stisko, enkratne prispevke v skupnem znesku S 364.250,—. Enkratno podporo v stiski je dobilo 1.001 delavski penzionist. Večinoma je bila ta posebna podpora izplačana v primerih težkih bolezni.

Gradbena dejavnost v Celovcu

V aprilu je celovski magistrat izdal skupno 52 gradbenih dovoljenj za 54 novih gradenj. Med temi je 13 dovoljenj za gradnjo stanovanjskih in poslovnih hiš, 13 garaž, industrijskega podjetja »Carinthia-Elektrogesellschaft«, naprave za pretakanje tekočega plina in ene cerkve, ki jo bo gradilo gradbeno društvo za stanovanjske in vaješke domove. V aprilu pa je magistrat izdal tudi 31 stanovanjskih dovoljenj.

Minimundus spet odprt

Jutri bodo v Celovcu odprli Minimundus — mali svet ob Vrbskem jezeru za obisk v letošnji sezoni. Kakor lani bo tudi letos Minimundus presenelil z vrsto novosti, kar opravičuje pričakovanje, da bo za obiske najmanj tako privlačen kot je bil lani, ko je med vsemi podobnimi koroškimi objekti z 92.000 obiskovalci imel za koroškim vselejnjim največ obiskov.

Cirkovče

Pred nedavnim je dopolnil svoje šestdeseto leto starosti France Hanin, pd. Lipej v Cirkovčah. Po poklicu je sicer Lipej kmet, ki je bil vse svoje življenje obložen z delom in skrbmi. Toda: živeti vrl mož ne sme zase. Lipej se je držal tega načela in se ga drži. V mladosti mu je bilo najbolj pri srcu pliberško prosvetno društvo, ki je imelo v njem dobrega odbornika, igralca in režiserja, nekaj let pa tudi vestnega predsednika.

Pozneje je pričel nastopati tudi kot občinski odbornik in bil pri tem pravičen do vseh, ne glede na strankarsko pripadnost, kar zlasti kaže v dejavnosti strojne postaje, ki jo v občini Blato upravlja.

Tudi Lipeju želimo še veliko uspehov v njegovem nadaljnjem delu in na njegovi življenjski poti.

Poleg Lipejevega jubileja pa moramo za beležiti še eno veselo novico. Pri sosedu Jopu se je poročila zadnja izmed štirih hčera. V nedeljo, 13. maja je prišel po Štefko Nachbar njen ženin Karel Maček pd. Lesnikov iz suške občine in jo odpeljal kot zakonsko ženo. Prijelno družinsko slavlje je bilo na nevestinem domu.

Štefko poznamo kot pridno, dobro vzgojeno dekle, ženin pa slovi kot spreten in marljiv tesar. Zato bosta gotovo lahko hodila skupno življenjsko pot in si ustvarila zadovoljno družinsko življenje. V veri, da bosta ostala zvesta idealom, v katerih sta bila vzgojena, jima srčno čestitamo in želimo skorajšen krepak naraščaj.

Sele

V Selah sta se preteklo nedeljo poročila Mak, pd. Gregej iz Srednjega Kota, in Lizika Roblek, pd. Grosova od Cerkev. Ženitovanje smo opravili v domači Maževji gostilni, kjer smo kljub dežju in snegu novoporočenca slavili v veselem razpoloženju.

K veselemu razpoloženju so največ doprinesli naši društveni godci, ki so že davno prej napovedovali, da bodo soustanovitelji našega prosvetnega društva „Košuta“ pošteno „oženili“. Zato so za to priložnost svoj ubrani kvartet izpopolnili še s klarinetom iz plajberške godbe, s katerim so igrali, kot da bi se skupaj leta in leta učili.

To pozornost našega društva sta Primi in Lizika zaslužila. Primi je odločen in neustrašen borec za naše pravice. Vedno spet in kjerkoli se postavi za ohranitev naše materinske. Po poklicu gozdni delavec zaradi takega klenega značaja pri svojem delodajalcu ni prav upoštevan in ga je le-ta že večkrat po svojih pristaših hotel primerno „poučiti“. Sedaj bodo lastni dom, pridne roke in značajna, skrbi za dom predana nevesta napravile Primija neodvisnega in zaradi tega še močnejšega. Njegovi nevesti, ki jo poznamo in vsi spoštujemo, pa tem potom še enkrat povemo, da smo je v Kolu zelo veseli, ker vemo, da ne bo le zvesta žena in zgladna mati, temveč tudi Primijevim staršem skrbna opora na stare dni.

KOLENDAR

Petek, 25. maj: Urban
Sobota, 26. maj: Filip
Nedelja, 27. maj: Boda
Ponedeljek, 28. maj: Avguštin
Torek, 29. maj: Maksim
Sreda, 30. maj: Ivana
Četrtek, 31. maj: Vnebohod

Izumitelji so imeli težave s svojimi izumi

Znano je, da je Stephenson, izumitelj prve uspešne lokomotive, vedno spremljal boksa, ki ga je imel nalogo braniti pred nasprotniki. Tedaj so namreč po Angliji zdravniki govorili, da peklena poštast zastruplja zrak, da padajo ptice mrtve na tla in da se v tunelih dušijo ljudje.

Ko je poskušal Graham Bell prodati svoje telefonske aparate, je neki časopis priporočil policiji, naj zapre tega človeka, ki bo-če oslepariti lahkovorne meščane, saj je trditelj, »da lahko glas na daljavo slišimo po navadnih kovinskih žicah, smešna in nesmiselna«.

Ko je Parmentier priporočal v Franciji sajenje krompirja, so se mu vsi smejali, nekateri pa so mu grozili, da ga je treba obsoditi, ker bi rad zastrupil ljudstvo.

V britanskem parlamentu pa so se odločno uprli Edisonovemu predlogu, naj bi plinsko razsvetljavo zamenjali z električno, češ da se ni mogoče ozirati na gospoda Thomasa Edisona, ki nima nobenih znanstvenih izkušenj.

Če pomislimo, da se je zadnji dogodek pripetel pred manj kot sto leti, šele vidimo, kako neverjeten skok je doživela tehnika v tem zadnjem stoletju in kako zelo se je z njim spremenilo življenje ljudi.

Zgradili bodo babilonski stolp

Iraška vlada se je odločila, da bo rekonstruirala legendarni babilonski stolp, o katerem ne govori le biblija, marveč so o njem pisali tudi Herodot in drugi antični zgodovinarji. Izročilo govori, da je stal babilonski stolp blizu mesta Hinleha, 113 km južno od Bagdada. Iraška vlada sodi, da ima dovolj dokumentov, da zgradijo povsem identični stolp, ki se tudi po svoji notranji opremitvi ne bo kdo ve kako razlikoval od svojega davnega prednika. S tem stolpom nameravajo v deželi obuditi turizem. V stolpu bodo vsako leto prirejali razne festivale.

Spomini iz kamene dobe

V votlinah ob reki Kwai v Siamu je neka dansko-siamska odprava odkrila nekaj sto primitivnih orodij, posod in okostij predzgodovinskih ljudi, ki posegajo precej daleč v kameno dobo. To področje je odkril nizozemski arheolog van Heekeren, ki je moral med drugo svetovno vojno kot vojni ujetnik delati železniško progo z mostom čez reko Kwai. Prva odkritja iz tistih dni so ga napotila, da je vsa povojna leta zbiral denar in somišljenike v trdni veri, da bo zdaj odkril ostanke človeka, ki je med našimi davnimi predniki še važnejši kot neandertalec.

Ivo Andrić

9

Travniška kronika

Čez dva dni je pa Davna pred običajnim časom nujno zaprosil za sprejem. Daville ga je počakal v obednici, kjer je zajtrkoval.

Bila je nedelja, eno od tistih poletnih juter, ki so s svojo rosno lepoto kakor nagrada za mrzle, grde, somračne jesenske dni. Od neštetihi nevidnih voda je bilo ozračje polno hladu, žuborenja in modrikastega sija. Daville je bil prespan in spočit, zadovoljen ob dobrih novicah, da bo Mehmed paša še nadalje ostal v Travniku. Pred njim so stali ostanke zajtrka. Konzul si je brisal usta z gibi zdravega človeka, ki si je pravkar utesil lažoto, ko je vstopil Davna mrk in bled kot vedno, s stisnjenimi ustnicami in napetimi mišicami na čeljustih.

S potišanim glasom je sporočil, da je kapidžibaša ponoči umrl.

Daville je naglo vstal in odrinil mizico z zajtrkom; Davna je pa stal mirno in, ne da bi spremenil glas ali položaj, na vsa razburjena konzulova vprašanja odgovarjal s kratkimi, nedoločnimi besedami.

Včeraj popoldne je kapidžibaša, mož je zadnje čase

sploh bolehal, začutil, da mu ni dobro. Vzel si je toplo kopel in legel, ponoči pa je nenadoma izdihnil, ko se nihče ni nadejal in preden mu je kdo mogel pomagati. Danes popoldne bo pokopan. Vse, kar bo on, Davna še zvedel, bodi o smrti sami bodi o odmevu, ki ga bo novica imela v čaršiji, bo sporočil kasneje.

Kaj več iz Davne ni bilo mogoče izvleči. Na Davillovo vprašanje, ali naj izrazi sožalje in podobno, je odgovoril, da ni treba nič ukreniti, ker bi to nasprotovalo dobrim šegam. Tukaj se smrt zamoči in vse, kar je povezano z njo, se opravi kratko, brez veliko besed in ceremonij.

Ko je Daville ostal sam, je začutil, da se mu je tako veselo začeti dan nenadoma pomračil. Ni se mogel otresti misli na neprijetnega visokega človeka, s katerim je še predvčerajšnjim govoril in je sedaj mrtev. Pomislil je tudi na vezirja in nevrščnosti, katere mu gotovo prizadeva smrt tega odličnika, in prav v njegovi hiši. Pa tudi Davnova blede, pogrebna postava mu je venomer stala pred očmi, njegova neobčutljivost, malk in način, kako se je priklonil in odšel prav tako mrčen in mrzel, kakor je vstopil.

Po Davnovem nasvetu ni konzul nič ukrenil, mislil je pa venomer na smrt v Konaku.

Šele drugi dan dopoldne je Davna znova prišel in v vdolbini nekega okna presenečenemu konzulu šepetaje pojasnil pravi smisel kapidžibaševga poslanstva in vzrok njegove smrti.

Kapidžibaša je vezirju v resnici prinesel smrtno obsodbo. Cesarski ferman o ugotovitvi na sedanjem položaju in častna sablja naj bi samo prikrija obsodbo, pomirila vezirja in zamotila ljudi. Tik pred svojim odhodom iz Travnika, ko bi uspaval vezirjevo pozornost, bi kapidžibaša potegnil drug ferman, katil ferman, po katerem so vezir

Pravljica pod morjem

Raziskovalec globin Cousteau snuje ob Azurni obali podvodno turistično naselje

Čez dve leti ali morda še prej bo dobila Azurna obala novo turistično posebnost: naselje pod morsko gladino. Novica bi se zdela kaj malo verjetna, če bi je ne bil povedal znani raziskovalec morskih globin kapitan Jacques-Yves Cousteau, ki je navedel nekaj prednosti letovišča na morskem dnu. Prve podvodne hišice bodo zgradili pod Cousteaujevim vodstvom v zalivčku ob Azurni obali. V sredini naj bi bila ploščad, ki bi jo most povezoval s kopnim, pod njo pa bodo razporejene podvodne hišice, do katerih bodo turisti vozila posebna dvigala. Po dnu bodo speljali na vse strani predore iz plastičnih snovi in stekla.

Prvo podvodno vas bi zgradili v globini 8 do 10 m, za kasneje pa je Cousteau napovedal turistične hišice v večjih globinah, celo do 60 metrov. Dejal je, da je skupno z drugimi oceanografi proučil tudi stroške za takšno naselje. Prepričan je, da bi bila graditev sama cenejša kot na kopnem kje ob morju, drugače pa je seveda z opremo in s potrebnimi napravami.

O prvem podvodnem turističnem naselju pravi Cousteau, da bo imela vsaka hišica posebno napravo za dovajanje in čiščenje

nje zraka, ta pa bo povezana z osrednjo aparaturjo, ki bo dodajala zraku razne dišave. »Po želji boš lahko na morskem dnu dihal gorski zrak,« je Cousteau pobilje označil ta del svoje nenavadne zamisli. Vsaka hišica bo imela posebno celico, skozi katero bodo lahko turisti hodili na lov kot potapljači.

Za tista naselja, ki bi jih zgradili v večjih globinah, predvideva francoski oceanograf podobne naprave, kot jih imajo za čiščenje zraka ameriške podmornice na atomski pogon. Seveda bo treba misliti tudi na električne kable, vodovodne cevi in skupno anteno za radijske in televizijske sprejemnike. Vsako poslopje na morskem dnu bi imelo nekaj velikih oken, skozi katera bi turisti v soju električnih luči in po potrebi tudi žarometov opazovali pisano podvodno življenje. Vse skupaj bi po Cousteaujevem mnenju ne bilo znatno dražje kot počitniška hišica na robu tega ali onega znanega letovišča ob morski obali.

In koristi od nenavadne zamisli? Oceanograf s smislom za turizem pravi, da prav gotovo ne bo manjkalo radovednih izletnikov v podvodni svet; zanje bi uredili posebno dvorano s širokimi okni. Ti ljudje bi

plačali primerno »vstopnino«, korist pa bi imeli gostinski in drugi turistični objekti na kopnem. Tistim, ki bi preživeli počitnice v hišicah pod vodo, obeta Cousteau »čist zrak, tišino in kopico nenavadnih doživetij ob pogledu na podvodni svet.«

ŽIVLJENJE TUDI NA DRUGIH SVETOVNIH

Kemiki so odkrili zanesljive dokaze o življenju na drugih svetovih. Gre namreč za preiskave ostankov meteorita, ki je padel na tla v Franciji leta 1864 in so njegovi koščki danes v številnih muzejih po svetu. V njem so našli kemijske sorodnike nekega spolnega hormona in holesterina, maščobi podobne snovi, ki jo zasledimo na primer v žledeni kislini, v vitaminu D, nekaterih hormonih in živalskih strupih. Znanstveniki so izjavili: »Prepričani smo, da je tam, od koder je priletel ta meteorit, življenje!«

Mali leksikon

Vprašanja:

Kaj so stare in kaj nove olimpijske igre?

Stare olimpijske igre so prirejali od leta 776 pred našim štetjem do leta 394 po našem štetju v staro Grčiji na čast bogu Zeusu, čigar zlati kip je stal v Olimpiji. Na teh olimpiadah so tekmovali v tako imenovanem pentathlonu (petboju), teku, metanju diska in kopja, skakanju in prosti rokoborbi. Olimpijske igre je prepovedal cesar Teodozij leta 394. Med starimi in novimi olimpijskimi igrami je minilo mnogo časa. Nove olimpijske igre je ustanovil šele leta 1896 francoski baron Pierre de Coubertin, ko je v Atenah organiziral prvo Olimpiado. Potem so jih prirejali vsako četrto leto. Moderne olimpijske igre so izključile iz tekmovanja poklicne športnike. V primerjavi s starimi so se zelo razširile, tako da tekmujejo na njih v atletiki, telovadbi, boks, sabljanju, nogometu, hokeju na travi in na ledu, košarki, kolesarstvu, plavanju, rokoborbi, streljanju, veslanju, konjskem športu, modernem jadranju, kajaku, dviganju uteži, smučanju, drsanju in sankanju. Razen tega prirejajo tekmovanja v kiparstvu, glasbi, arhitekturi in literaturi.

Kaj je pointilizem?

Pointilizem je slikarska tehnika, po kateri z barvo prevlečemo podlogo v obliki majhnih lis ali točk. Ta tehnika je bila zelo značilna za staro slikarstvo v 17. stoletju. Obnovili so jo v 19. stoletju in postala je sestavni del neoimpre-sionizma. Točke in lise so morale po zakonu zgoščevanja in razkrajanja pričarati vtis sestavljene svetlobe in migotanja v njej.

Kateri narod porabi povprečno največ kalorij?

Po statistiki OZN o prehrani ljudi na svetu je po povprečni kalorični vrednosti hrane, ki odpade dnevno na prebivalca, na prvem mestu Irski (3500 kalorij). Slede ji Nova Zelandija s 3450, Avstralija s 3280, Švica s 3250, Kanada in Švedska s 3240, Islandija in Finska s 3230, Argentina s 3190, Norveška s 3180, Danska 3130 in Velika Britanija s 3090 kalorijami. Indija je s 1570 kalorijami na prebivalca na zadnjem mestu na svetu.

pa tudi vsi posredni in neposredni sodelavci prejšnjega sultana obsojeni na smrt; potem bi ukazal kakemu bostandžibaši iz svojega spremstva, naj umori Mehmed pašo, še preden bi mu kdo njegovih mogel priskočiti na pomoč. Toda pretkani vezir je to zaslučil in zasul kapidžibašo s pozornostjo in častmi; pretvarjal se je, da verjame njegovim besedam in je navdušen spriču cesarjeve milosti, hkrati je pa podkupil njegovo spremstvo. Nato mu je razkazal mesto in ga v divanu seznanil s francoskim konzulom. Drugi dan je bila sijajna gostilja na trati ob cesti proti Turbelu. Po dolgi gostilji in močnih jedeh so se vrnili v Konak, kjer je kapidžibaša »od mrzle bosenske vode« napadla huda mrzlica. Vezir je ponudil gostu, naj uporabi njegovo odlično urejeno kopalnico. In vtem ko se je kapidžibaša paril na vročih kamnitih ploščah, se potil in čakal maserja, ki mu ga je vezir posebno hvalil, so spretni vezirjevi ljudje odparali podlogo na njegovem kožužu, kjer je bil, kakor je povedal podkupljen bostandžibaša, skrit katil ferman. Našli so ga in izročili vezirju. Ko je utrjeni in preparjeni kapidžibaša stopil iz kopalnice, ga je nenadoma prevzela tako boleča in huda žeja, da je ni mogla ugasiti nobena pijača. Čim več je pil, tem huje se je zastrupljal. Pred nočjo se je zgrudil in hropel kot človek, ki mu gore usta in drob, nato je pa otrpnil in umolknil. Ko so videli, da ne more več govoriti, niti dati z glasom ali gibanjem znamenja, so planili iz Konaka po zdravnika in hodžo. Za zdravnike je bilo prepozno, hodža pa tako pride vedno o pravem času.

Moder kot indigo in trd kot mrtva riba je težal kapidžibaša na tanki blazini sredi sobe. Samo trepalnice so mu še lahko podrhtevale; zdaj pa zdaj jih je s težavo pri-

* Bostandžibaša — visoka stopnja na sultanovem dvoru.

Kdo je kriv če otrok noče jesti?

Neki znan pedagog je dejal: »Pokažite mi otroka, ki noče jesti, pa vam bom pokazal nervozno mater.«

Ko hranite otroke, je najvažnejše, da temu ne pripisujete velikega pomena, predvsem pa nikar ne kažite otroku, da vas njegov tek zaskrbljuje. Pretirana skrb in siljenje k jedi samo poslabšata situacijo. Navedli bomo nekaj primerov, ki vam bodo morda pomagali, da boste uspešno rešili problem prehrane svojega otroka.

● Če otrok malo je, mu dajte manjše količine hrane v krajših časovnih razmakih. To količino postopoma povečajte. Izberite najprej hrano, ki jo otrok ljubi. Ne govorite o jedi in ne razburjajte se, če hrano pušča. Po kratkem prestanku mu dajte zopet prav to jed. V tem primeru mora imeti mati mnogo potrpljenja.

● Če otrok počasi je, ga nikar ne priganjajte. Odmerite ustrezno količino hrane in mu pustite dovolj časa, da se sam nabrani. Nikar ne hitite in mu ne jemljite krožnika, na katerem je še hrana, še manj pa mu pridigajte. Zaradi tega otrok ne bo hitreje jedel.

● Če ima otrok slab tek, nikar ne mislite, da mu ga boste povečali s tem, da mu povečate količino hrane. Nasprotno, dajte mu majhne obroke, manjše, kot bi jih lahko pojedel. Otroku bo sam zahteval več. Nikdar pa ga sami ne vprašajte, ali hoče še jesti, temveč čakajte, da bo sam zahteval.

● Če otrok želi jesti sam (ta želja se pojavlja okoli desetega meseca življenja), mu to dovolite. Spočetka mu dajte med obrok žlico v roko, da se privadi nanjo, z drugo žlico pa ga hranite. Nikar se ne jezite, če bo pri tem mnogo hrane razlito. Na mizo in okoli njega položite prtičke iz plastične snovi, ki jih lahko operete. Prenehajte pomagati otroku, brž ko opazite, da je že sposoben, da se sam hrani. V nasprotnem primeru bo pričel otrok razlikovati med hrano, ki jo sam jemlje, in hrano, ki jo dobiva od drugih.

Amaterski zdravniški nasveti

Saj se kdaj počutite slabo in ste utrujeni pri delu! In prav gotovo se takoj najde kak dobronameren kolega ali znanec, ki vam — čeprav je popoln laik — avtoritativno svetuje, kaj morate ukreniti in kakšna zdravila jemati.

Sodeč po takih nasvetih bi danes medicino lahko poenostavili po načelu „pomagaj si sam“.

Prav lahko pa tako pojmovanje povzroči nesrečo, kajti zdravniška torba ni isto kot torba z orodjem, ki se ga poslužujejo „vsevedi“.

Zdravila — razen navadnih domačih zdravil, kot je na primer aspirin — so zanesljivo sredstvo samo v primeru, če jih predpiše zdravnik, ki pozna njihova svojstva in delovanje. Brž ko ste zboleli za kakšno boleznijo, ki jo ni mogoče odpraviti z običajnimi domačimi zdravili, pomeni, da ste zreli za zdravnika in njegov nasvet.

Nedoločene želodčne bolečine so na primer med drugim lahko tudi nepričakovano draženje slepega črevesa, in če se pravočasno ne obrnete na zdravnika, vas lahko doletijo hude komplikacije.

Prav tako nikar ne jemljite zdravil, ki so vam ostala od kakšne prejšnje bolezni, čeprav so simptomi bolezni podobni kot takrat. Prav lahko gre za drugo bolezen, ki zahteva tudi drugačen način zdravljenja.

Skratka, zdravila, diagnoze in način zdravljenja naj določa zdravnik, ne pa dobronameren „vseved“.

dvignil, obračal oči in s strahotnim pogledom begal po sobi, kakor bi iskal svoj kožuh ali nekoga iz spremstva. Te velike, motne oči zapeljanega in umorjenega človeka, ki je prišel, da bi s prevaro umoril, so bile edino, kar je še živelo na njem, in so povedale vse, česar sam ni mogel več ne povedati ne storiti. Okrog njega so po prstih tekali vezirjevi služabniki, mu izkazovali vso mogočo pozornost in se v pobožnem strahu sporazumevali samo z znamenji in kratkimi šepeti. Nihče ni natančno opazil, kdaj je kapidžibaša izdihnil.

Vezir je bil neutolažljiv. Nagla smrt njegovega starega prijatelja mu je zameglila veselje nad dobrimi novicami in velikimi počastitvami. Beli, bleščeči zobje so mu bili sedaj nenehno pokriti s košatimi, črnimi brki. Ves spremenjen, brez nasmeha, je sicer govoril z vsakim, toda samo na kratko in s pretresljivim glasom, polnim zatrite bolečine. Poklical je kajmakama Resim bega, slabotnega in prezgodaj ostarelega travniškega odličnika, in ga naprosil, naj mu bo te dni v oporo, čeprav je dobro vedel, da možak še svojih poslov ne zna in ne utegne opraviti. Tudi pred kajmakamom je bridko tožil:

„Usojeno je menda bilo, da je napravil tako dolgo pot in umrl pred mojimi očmi. Usodi ne ubežiš, toda zdi se mi, da bi raje izgubil lastnega brata,“ je rekel vezir kot človek, ki se sicer kroti, pa vendar ne more docela zamolčati, kar ga boli.

„Kaj češ, pašal Saj veš, kako pravijo: „Vsi smo mrtvi, le po vrsti nas pokopujejo,“ ga je tolažil kajmakam.

Katil ferman, ki bi bil moral obglaviti in pokopati Mehmed pašo, so spet skrbno zašli na isto mesto v podlogi kapidžibašinega kožuha. Pokojnika bodo danes zjutraj pokopali na enem od prvih travniških pokopališč,

njegovo spremstvo, podkupljeno in bogato nagrajeno, pa se takoj po pogrebu vrne v Carigrad.

Tako je Davna končal svoje poročilo o najnovejših dogodkih v Konaku.

Daville je onemel od presenečenja. Vse to se mu je zdelo kot bajka in nekajkrat je hotel ustaviti tolmača. Vezirjevo ravnanje ni samo strahotno zločinsko, si je dejal, marveč tudi nevarno in nesmiselno. Ves prestrašen je hodil po sobi in se zagledal v Davnov obraz, kakor bi hotel videti, ali govori ta človek resno, ali je sploh pri zdravi pameti.

„Kaj? Kako? Ali je mogoče? In kako sme kaj takega? Razvedelo se bo! In, navsezadnje, kaj mu bo vse to pomagalo?“

„Pomagalo mu bo, tako kaže,“ je mimo odgovoril Davna.

Vezirjev račun ni tako napačen, kakor bi človek sodil na prvi pogled, čeprav je jako drzen, je razlagal Davna konzulu.

Prvič: vezir se je izognil neposredni nevarnosti in zelo spretno, saj je igriral svoje nasprotnike in prehitel kapidžibašo. Ljudje bodo sumničli in opravljali, toda nihče ne more nič očitati, še manj dokazati. Drugič: kapidžibaša je javno prinesel vezirju veselo novico in izredne počastitve, zato je bil vezir zadnji, ki bi mu mogel želeči smrt. Tisti, ki so poslali kapidžibašo z njegovim dvoličnim poslanstvom, vsaj prvi čas ne bodo smeli nič ukreniti proti vezirju, ker bi tako priznali, da so imeli skrite, zle namene in jim je spodletelo. Tretjič: ta kapidžibaša je bil osvražen človek in na slabem glasu, mešanec, brez pravih prijateljev. Izdajal je vsakega in lagal vsakemu, prav kakor je dihal in govoril, in celo tisti, ki so ga uporabljali,

2. **Cvetača z jajci.** — Potrebujemo cvetačo, 3 trdo kuhana jajca, pol litra maslene omake (glej prejšnji recept!).

Cvetačo kuhamo 18 do 20 minut. Z odlito juho pripravimo svetlo omako, 2 jajci razrežemo v krljce, enega pa na debelo sesekljamo. Pri pripravljanju položimo vročo cvetačo v pogreto skledo, obložimo okrog nje jajčne krljce, prelijemo z omako in povrhu potrosimo sesekljano jajce.

3. **Opečena cvetača z jajci.** — Potrebujemo 250 g kuhanih rezancev, cvetačo, ki smo jo kuhale 28 minut in nato odcedile, 3 trdo kuhana jajca, 6 paradižnikov, 1/2 l svetle maslene omake iz vode, v kateri se je kuhala cvetača z nekoliko paradižnikove mezge po želji, in masčobo za pekač.

Rezance damo v namaščen pekač, nanje v sredini cvetačo, naokoli pa izmenoma majhen paradižnik in povprek razpolovljeno jajce. Vse to prelijemo z omako in pečemo 20 minut.

4. **Jajca z grahamom.** — Potrebujemo poln krožnik izluščenega mladega graha, nekoliko surovega masla ali margarine, žlico sesekljane peteršilja, sol, poln krožnik kuhanega in v rezine narezanega krompirja, 3 trdo ku-

hana jajca, svetle maslene omake iz 50 gramov masla ali margarine, v kateri smo svetlo zarumenile 30 g moke, zalile s pol litra juhe in prevrele.

Mladi grah dušimo s prav malo vode in masla ali margarine in začini. V pomaščeni pekač damo krompir, nanj v plasteh grah in v rezine narezana jajca. To polijemo z gosto masleno omako in v pečici hitro prepečemo.

5. **Špageti z jajci.** — Potrebujemo 250 g skoraj dokuhanih špagetov, 500 g dušenih gob, 50 g surovega masla ali margarine, 3 na pol trdo kuhana jajca, 1/4 l paradižnikove omake.

Osnažene in na drobno narezane gobe dušimo 10 minut v surovem maslu ali margarinu. Špagete, zmešane z gobami, še enkrat dobro pogrejemo in jih damo v vročo skledo. Razpolovljena topla jajca položimo v sredino, naokoli pa polijemo paradižnikovo omako.

NASVETI

Kozarce za umivanje zob pomijte vsaj enkrat tedensko s toplo slano vodo. S soljo kozarce razkužite, obenem pa sol odstrani s kozarcev belo oblogo.

Gumast plašč prav lepo očistite takole: obesite ga na obešalnik, nato ga dobro zdrgnite od zgoraj navzdol z mešanico iz dveh delov vode in enega dela salmiaka. Za drgnjenje je primerna gobica iz plastične mase ali mehka krtačica. Ako se vam mešanica umaže, morate pripraviti novo. Tako očiščen plašč posušite na zraku. Suhega nadrgnite z glicerinom. Tako bo plašč čist in voljan. Na umazanem plašču glicerina ne učinkuje. Gumast plašč hranimo vedno na obešalniku, nikoli pa ne zloženega na polici.

Plesen iz usnja odstranimo s krpicco, namočeno v razredčenem alkoholu, nato pa usnje namažemo z dobro kremo in z mehko krpo osvetlimo.

Poskusite

HRENOVKE ALI SAFALADE ZA VEČERJO

Hrenovke ali safalade nareži na kose in tudi te zarezaj toliko, da lahko vanje položiš koček sira. Izmenoma jih nalikaj na nabodalo ali zaboltebec z rezinami paradižnika, vse skupaj položi na ponov in dobro segrej. Po okusu pa lahko hrenovke ali safalade že prej v ponvi segreješ in jih šele nato razrežeš. Ta nabodala (po eno na vsakega družinskega člana) serviramo k špagetom, ki jih potresemo z nastrganim sirom in drobnjakom. Okusa jed je hitro pripravljena in zato priporočljiva zlasti za zaposlene ženske.

ENOLONČNICA S HRENOVKAMI ALI SAFALADAMI

250 g riža operi, skuhaj v slani vodi in odcedi. Oprži s sesekljano čebulo s presnim maslom ali margarinom in z 250 g očiščenih, opranih in razrezanih listič, dodaj sesekljan drobnjak ali peterilj, riž in trezane hrenovke ali safalade. Prilij nekoliko juhe ali vode, da bo enolončnica sočna, in hitro prevri. Preden postaviš na mizo, okras s paradižnikom in peteriljem. Ta enolončnica prav dobro tekne, je preprosta in jo bodo zato s lahko pripravile tudi neizkušene gospodinje.

ga niso nikoli cenili. Zato njegova smrt ne bo nikogar posebno osupnila, še manj pa zanetila ogorčenje ali maščevanje. Za to bo poskrbelo tudi njegovo podkupljeno spremstvo. Četrtič, in to je najvažnejše: v Carigradu je zdaj popolna zmešnjava in prijatelji Mehmed paše, katerim je nekaj dni pred nepričakovanim prihodom kapidžibaše poslal „vse potrebno“, bodo imeli dovolj časa, da odbijejo začeti „protisunek“, rešijo vezirja pri novem sultanu in ga, če bo mogoče, utrdijo na sedanjem položaju.

Daville je poslušal mrzličen od razburjenja mirno Davново razlo. Ker mu ni mogel ugovarjati, je samo jedlal:

„Pa vendar, vendar!“

Davnu se ni zdelo potrebno, da bi konzula še prepričeval. Dodal je le, da je čaršija mirna; novica o kapidžibašini nagli smrti ni vzbudila posebnega razburjenja, čeprav jo precej rešetalo.

Šele ko je Daville ostal sam, mu je stopila pred oči vsa strahota tega, kar je pravkar slišal. In kolikor bolj je ugašal dan, toliko huje je konzula mučil nemir. Jedel je malo, ni ga strpelo na mestu. Nekajkrat ga je prijelo, da bi poklical Davna in ga kar koli vprašal, samo da bi se prepričal, ali je vsa tista jutranja zgodba resnična. Začel je tuhtati, kakšno poročilo naj napiše o dogodku in če je sploh treba, da poroča. Sedel je k mizi in začel: „V tukajšnjem vezirjevem Konaku se je sinoči odigrala...“ Ne, to je zopmo neprebavljivo. „Dogodki zadnjih dni vse bolj kažejo, da bo Mehmed pošiljal z načini in sredstvi, ki so tukaj običajni, uspelo ohraniti svoj položaj tudi v novih razmerah. Zato smemo računati, da bo ta, nam naklonjen vezir...“

(Se nadaljuje)

DONALD HONIG:

MOŽ na nebotičniku

Opazoval je množico, ki se je zbirala spodaj, na pločniku. Promet se je ustavil. Ampak vse to, gledano z okrajka šestindvajsetega nadstropja nebotičnika, kjer je stal, je bilo tako malo važno.

Tedaj je posvetil svojo pozornost prestrašenim obrazom, ki so pogledali skozi okno nedaleč od njega. Najprej je bila sobarica, nato liftboy, ki je hotel videti, kaj se dogaja. Trenutek pozneje se je pomolila skozi okno glava direktorjevega pomočnika, slednjič pa še debelo direktorjevo obličje.

— Kaj počnete tu? — je vprašal direktor.
— Skočil bom.
— Skočili boste? Dol?
— Da.
— Kdo ste?
— Carl Adams... Umaknite se!

Okrajek je bil širok okoli 45 centimetrov. Adams je stal med dvema oknom, tako da ga nihče ni mogel doseči. S hrbltom se je uprl v zid in vroče opoldansko sonce mu je sijalo v obraz. V beli razpeti srjci je bil podoben možu, ki se pripravlja, da bi stopil na morišče.

Skozi okna so pogledale nove glave: zdravnik, razni hotelski uslužbeni in slednjič še duhovnik. Oslavljal ga je z „gospod Adams“ in mu pričel tiho prigovarjati.

— Zakaj ne pridete noter in nam vsega lepo ne pojasnite? — je vprašal duhovnik.
— Nimam kaj pojasnjevati.
— Ali želite, da vam pomagam, da se vrnete v sobo?
— Če se mi približate za en sam korak, — je zagrozil Adams, — bom skočil.
— Kako vam pa lahko pomagam?
— Ne prosim pomoči.

Tedaj je pogledala skozi okno glava

policaja, ki je upravljal promet na križišču pred hotelom.

— Hej, prijatelj, — je dejal policaj, — poklicali so me sem. Pravijo, da hoče nekdo napraviti samomor. Tega menda vendar ne misliš resno?

— Nasprotno, čisto resno mislim.
— Zakaj?
— Zato ker ljubim takšne prizore, kjer je mnogo ljudi.

— Smisel za humor imaš — mu je dejal policaj. — To mi je všeč.

Pri teh besedah se je nagnil skozi okno, kolikor je mogel.

— Hočeš cigareto?
— Ne, — je dejal Adams in prezirljivo gledal policaja.

Ta je izvlekel cigareto, si jo prižgal in puhal dim v sončno svetlobo.

— Lep dan, kajne? — je vprašal.

— Lep za smrt, — je odgovoril Adams.

— Mračnež si, prijatelj, ko na tak dan misliš na smrt. Ali imaš družino?

— Ne. Pa ti?

— Imel sem ženo.

— Jaz nisem.

— To ni dobro.

— Ni, — je potrdil Adams.

„Še včeraj sem imel družino,“ je razmišljal. Zjutraj je zapustil hišo, in ko je bil na pragu, mu je Karen rekla: „Zbogom.“ Ni ga poljubila; njun zakon je bil že dolgo brez poljubov. Ona pa je še bila njegova žena; še vedno jo je ljubil, kakor vedno. Nikoli ne bi pristal na ločitev, čeprav mu je žena rekla, da ga bo morda zapustila.

Ko se je popoldne vrnil domov, žene ni bilo več. Našel je samo še prazno stekleničko uspavalnih tablet in njeno truplo, ki je ležalo na kavču.

Kos papirja na blazini mu je vse pojasnil. To je bilo neumno in surovo. Omenila je Steva, ker je vedela, da njen mož ve vse; vedel je to že mesece. Mož se nista poznala. Nekoč je videl Karen z neznanim moškim v bližnji kavarni, in ko jo je vprašal, kdo je bil to, mu je odgovorila samo: „Steve.“ Nikoli mu ni ničesar prikrivala. Že mnogo prej mu je bila rekla, da se njun zakon bliža koncu. Od tedaj je javno hodila s Stevom.

V zadnjem času se ji je Steve pričel izogibati. Včeraj pa ji je rekel, da se ne želi več sestajati z njo. Tega ni mogla preboleti.

Zapustil je hišo in blodil po ulicah do polnoči. Ko se je naslednjega jutra prebudil, je vedel, kaj bo storil. Odšel je v hotel in zahteval sobo, ki leži čim bližje strehi. Vrtar je mislil, da je to zaradi cene, on pa je vedel, da ni zato.

Ko je topil na okrajek, ga višina ni prestrašila. Spodaj so se nabrali ljudje kakor v mravljišču. Brž so prispeli gasilci in razpeli platno. Kakor da bi platno lahko zadržalo telo, ki pada s šestindvajsetega nadstropja! Gasilci se mu nikakor niso mogli približati. Gasilske lestve niso dosegle te višine.

— Nesmiselno je, kar nameravate storiti, — mu je dejal mož, ki je zdaj pogledal skozi okno.

— Jaz sem zdravnik in vam lahko pomagam.

— Kako to, da ste tako zaskrbljeni zame, ko pa se sploh ne poznava? — je vprašal Adams. — Saj niti ne veste, če vam bi lahko vaš trud plačal.

— V tem primeru denar ni važen, go spod Adams, zagotavljam vam.

— Prepozno, dragi doktor. Pomagajte rajše tistim, ki so vaše pomoči dejansko potrebni. Jaz je nisem.

Zdravnik je izginil in na oknu se je zopet pojavil duhovnikov obraz.

— Ali lahko kaj storim za vas? — je vprašal.

— Ne, — je dejal kratko Adams.

— Ali želite, da vas pustimo samega, da bi razmišljali?

— To je edino, kar vas prosim.

Duhovnikova glava se je umaknila in Adams je slišal govorico ljudi v sobi, ki so iskali način, kako bi ga nagovorili, da bi spremenil svoj sklep.

Tedaj se je znova pojavil policaj. Adams je vedel, kaj hoče. Hotel stoji na njegovem sektorju in zdaj bo poskušal storiti vse, da mu bi onemogočil samomor.

— Veš, Adams, — je dejal policaj, potisnil noge skozi okno in sedel na okrajek. — Zapustil sem svoje delovno mesto. Zdaj bi moral stati spodaj na vogalu in usmerjati promet, pa sem samo zaradi tebe zlezal sem gor.

— Kar ostani tu. Promet se je tako ves ustavil.

Policaj se je nasmehnil.

— Res je, — je odgovoril in odmahnil z roko. — Ljudje spodaj čakajo, da boš skočil.

— Prav na to čakajo?
— Gotovo. Prepričani so, da boš skočil, in želijo videti to predstavo. Saj jih ne boš razočaral, kajne?

Adams je pogledal na množico, ki se je gnetla v globini pod njim.

— Od tod jih ne moreš slišati, — je nadaljeval policaj. — Kličejo ti, naj skočiš. Prepričani so, da si jim to tudi dolžan, ker so izgubili že dovolj časa. Mnogo jih je že zamudilo važne službene opravke zaradi tebe.

— Krdelo lačnih volkov, — je dejal Adams.

— Tako je. Zakaj bi dal svoje življenje, da bi jim nudil zabavo?

VLADIMIR NAZOR:

Babica Spasenija

Spominjam se starke Spasenije. Ne vem več, v kateri vasi je bilo, vsekar v najjužnejši Bosni, nekje na meji.

Na pol požgana vas, osamljena, oropana. V njej bo ostal naš bataljon dva ali tri dni, da si malo odpočije. Za stare in bolehnne iščejo kakšno boljše prenočišče.

Tudi zame se je našlo. Lesena hišica, obkrožena s hlevci za konje in ovce, s senikom in vrtom. Hišica je stara, zunaj siva, znotraj sajasta. Ima dva predela: sprednjega z vrati in ognjiščem; zadaj je večja soba, kjer zdaj spe ženske in otroci. Odraslih mož je zmanjkalo; ali drže s četniki ali pa so odpeljali živino kam v gore, da jo poskrijejo, ker tukaj skozi hodi vojska za vojsko, a vsaka, naj bo bela ali rdeča — samo odnaša, zdaj z lepo, zdaj z grdo.

V tej hiši bom prenočeval samo jaz, toda vanjo nas vstopi kar šest in premrzli se zagledamo v ognjišče; to je pa mrzlo.

»Daj, snaha, zakuril!« pravimo mladi ženi, ki je gotovo mati tega dečka, ki stoji ob njej, in malčka, ki ga v kotu mirno pozibava babica.

Snaha ima žalosten, mrk obraz; videti je, da se ne veseli nepoklicanih gostov in rada bi se jih nekako otrešla.

»Ni drv«, odgovarja. »Treba bi bilo v gozd, pa jih prinesiti, posekati.«

Toda babica, ki nas je doslej le pazljivo gledala in molčala, vstane in se približa. Stara je, sila stara; sključena in suha, brez zob, pol plešasta, slabo oblečena.

»Lazar, steci in prinesi drv; veš kje so,« pravi dečku in pripravlja neke klopice in stolčke okoli ognjišča. »Sedite in dobro došli,« se obrne k nam.

Kmalu je veselo gorel ogenj in mi smo sedli okoli njega.

»Eh, da bi imeli zdaj kaj toplega popiti!« vzkliknejo nekateri izmed nas.

»Ni mleka,« se takoj oglasi snaha.

Babica skoči na noge, ki jo še kar dobro nosijo.

»Je!« vzklikne. »Ruža, odnesi zibelko v sobo in zibaj otroka, ti, Lazar, pa z menoj.«

Ne mine veliko časa in pred nami vre v loncu mleko. Odpremo naše torbe in jemljemo iz njih to in ono. Starka se vsak hip dviga, da kaj poišče in prinese; giblje se hitro, a ko se začnemo šaliti, se razgovori še ona.

»O, vi ubogi partizani! Hoditi in jahati vso noč skozi gozd, po takšnem mrazu, lačni in žejni. Dala vam bom, pa čeprav potem sama poginem; saj ste ljudje.«

In tako govori kar naprej z globokim, skoraj grobim glasom, in živahno zamahuje z rokami. Koliko življenja je še v tem starem, sključenem in od dela izčrpanem telesu! Nenadoma sede zraven mene, se zagleda vame, ki sem bil prav tiste dni v precej bednem stanju in mi pravi:

»Star si, človek!«

»Sem, babica, a vendarle nekaj mlajši od tebe.«

»Drži, ampak jaz ne grem v partizane. Ti

Policaj je pozorno opazoval Adamsovo obličje in se trudil, da bi odkril na njem prvi znak neodločnosti.

— Pridi noter, — je dejal s tihim glasom. — Pošlji k vragu vse te ljudi spodaj!

— Morda imaš prav, — je dejal Adams.

— Seveda imam. Zakaj bi jim napravil uslugo?

Adams se je premaknil in je skoraj padel v prepad, ko se je odlepil od zidu. Zakril si je z roko oči.

— Malo se mi vrli, — je dejal. — Daj mi roko!

Policaj je pogledal fotoreporterje, ki so stali na strehi na drugi strani ulice. To bo dobra slika za jutranjik. In naslov: »Požrtvovalni policaj rešuje samomorilca.«

— Prav, drži se!

Ko je policaj vstal in stopil k Adamsu, se je v množici zaslišal hrum.

— Vedel sem, da boš prišel, — je rekel Adams in se krčevito oprijel policajeve roke. — Zato sem si tudi izbral ta hotel.

— Kaj? — je vprašal policaj in se trudil, da bi na ozki polici ohranil ravnotežje.

— Ne imenujem se Adams, Steve! Karen je bila moja žena. Ali veš, da se je včeraj ubila? Zaradi tebe!

Na policajevem obličju se je pojavila groza. Hotel se je vrnil, toda Adams ga je trdno držal za roko. Silovit zamah in dva moža sta se odlepila z okrajka.

Ko je letel po zraku, je bil zadnji policajev občutek trčen stisk roke, ki ga je držala kakor klešče.

pa, tako star, tako slab. Konec te bo, brat.«

»Ne bo me, ne.«
»Bo te. Ne boš se privadil. Kakšne čevlje pa imaš? In kakšno obleko imaš. Ni mogoče iz mesta naravnost v gozd; nisi v volčjem rodu. Od kod si?«

»Od daleč, z morja.«

»Ha, vidiš! Ne vem kje, niti kaj je to. Ampak najbrž je to kraj, kjer bi lahko starec, ostal.«

»Nisem mogel, babica Spasenija. Srce vleče. Močno je.«

»He! Mogoče imaš prav. Čaj!«

Vstane, odide v kot, premakne neko deščico na zidu, iz odprtine izvleče zavitek. Bila je kava in takoj mi jo skuha.

*

V hiši babice Spasenije sem preživel tri dni. Iz velike sobe je napodila vse in vsakogar. V enem kotu sem spal jaz na svoji poljski postelji, v drugem ona v veliki postelji iz preprostih desk in ob sebi je imela zibelko z vnučko.

Ves dan je delala, zdaj si je dala opraviti s konopljo, zdaj sedela ob starinskem kolo-vratu. Hodila je na vrt, h kravi v hlevu, zibala otroka, pazila na Lazarja in mu prigravarjala, da je povsod pomagal partizanom; še snaho je nagnala da nam je nalagala na ogenj, prinašala vode, kuhala mleko, pekla kruh in prala srjace.

Rekel bi, da je bila ta hiša vsaj na pol četniška (zato tudi ni bila poškodovana ali oropana), ampak babica ni videla v nas partizanov, marveč — ljudi. To na kratko odmerjeno in kar precej grobo žensko je navdajala ljubezen do vsakogar; bila je visoko nad vsemi prepri in sovraštvi. Nekoč mi je rekla:

»Stari, če se boš vrnil živ k tisti veliki mlaki slane vode, ki ji praviš morje, ne pozabi stare Spase.«

*

Še naprej smo blodili kdo ve kje, se prebijali skozi ogenj in pred ognjem zmeraj naprej, a tudi vračali smo se. Hudi dnevi. Hoja in ježa brez počitka, moker gozd, narasli potoki, za hrano večinoma kos konjskega mesa; včasih surovega.

Nekoč sem zaostal in se znašel za pratežem, med zadnjimi ovčami in kravami.

»Stari tovariš, hočeš požirek mleka?«

Ko sem se obrnil, sem se začudil. Babica Spasenija je na vrvi vlekla svojo kravico.

»Od kod? Kam?«

»He! Vi ste odšli in prišli so drugi. Ko smo videli, kakšni so, smo izvlekle kravo iz hleva in zaklenile hišo. Snaha z otroki čez goro k svojim; jaz, vidiš, pa k vam. Kar lahko ti, lahko tudi jaz. Zvedela sem, da je moj vnuk Sreten pri partizanih. Sanjalo se mi je, da ga bom srečala.«

Dva dneva sem jo videval, skoraj zmeraj je molzla kravo ali komurkoli pomagala.

Ne vem, če je potem ona srečno prešla naraslo reko v soteski.

Nisem je več videl.

(Odlomek iz knjige »S PARTIZANI«)

Ni nespametno . . .

● Modrijan ve, kaj ima storiti. Poštenjak se zaveda, kaj storiti mora. Marljiv človek dela.

● Nespametno je, zaupati vsakomur. Še nespametnejše pa je, kdor ne zaupa nikomur.

● Ljubezen zraste čez noč. Prijateljstvo potrebuje za to dolga leta.

● Potrpljenje je drevo: korenine so grenke, sad pa sladak.

● Mnogi ljudje laže prenašajo, da delamo drugače, kakor hočejo, da jim le ne ugovarjamo.

● Izredne stvari se ne dogajajo na gladki, navadni poti.

● Malo dobrote od človeka do človeka je več vredno kot vsa ljubezen do človeštva.

● Najboljša misel je lahko slaba, če je izgovorjena o nepravem času.

● Genij ima idejo, mojster jo izvede. Veliki možje imajo oboje. Prav majhni nimajo niti enega niti drugega, terjajo pa od vseh drugih vse.

● Ni vsak, ki je mnogo potoval, hkrati tudi mnogo videl.

● Neumna vprašanja stavljajo bedaki in zelo modri ljudje.

● Razlika med neznačajnostjo in strpljivostjo je velika. Vzlic temu ljudje to dvojce pogostoma zamenjujejo.

● Bodočnost gradijo že od pamtljivega po skušnjah iz preteklosti in pri-smojenosti sedanjosti.

● Hrepeneti se pravi: iz skritega kotička gledati v brezmejno daljo. Hrepeni pa tudi tisti, ki iz brezmejne dalje misli na skriti kotiček.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.10 Jutranja gimnastika — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Za gospodinjino — 11.00 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 18.55 Šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 26. 5.: 8.00 Otroški zbor radia Celovec — 8.05 Naš hišni vrt — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Roman — 15.50 Za filateliste — 16.00 Poznaš Koroško? — 16.30 Za delovno ženo — 17.10 Priljubljene melodije — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.30 Otvoritev dunajskih slavnostnih tednov 1962.

Nedelja, 27. 5.: 8.05 Kmečka oddaja — 9.05 Popevke od včeraj in danes — 11.00 Dunajski zajtrk z glasbo — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba ob petih — 18.00 Baletna glasba — 19.45 Godba na pihala — 20.15 Čudež radio — 21.15 Pozdrav z Dunaja.

Ponedeljek, 28. 5.: 8.15 Dela Hansa Pfitznerja — 15.00 Posebej za Vas — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 16.00 Non stop-glasba — 17.10 Popoldanski koncert — 18.25 Za vas! Za vse! — 18.35 Oddaja za mladino — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.30 „Pavel in Julija“, povest — 21.00 Ljudske pesmi — 21.15 Koroška lovška ura.

Torek, 29. 5.: 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Posebej za vas — 15.30 Komorna glasba — 16.00 Glasba na tekočem traku — 17.10 Plesna glasba — 18.00 Srečna Avstrija — 20.15 Klasiki v radiu — 21.30 Zvezde od včeraj.

Sreda, 30. 5.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Jutranja glasba — 13.30 Majhna melodija — 15.00 Glasba za mladino — 15.45 Predstavljam vam — 16.00 Non stop-glasba — 17.10 Glasba, ki se nam dopade — 18.15 Pomoč potrebuje vsakdo — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Štirje proti štirim — 20.45 Ples in glasba.

Četrtek, 31. 5.: 7.00 Majhni jutranji koncert — 8.05 Majske pesmi poje zbor radia Celovec — 9.05 Dunajske pesmi — 11.00 Avstrijska ljudska glasba — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba ob petih — 18.00 Operalne melodije — 19.30 Južnoameriške ljudske pesmi — 19.45 Klavir v ritmu — 20.10 The New Weekend — 21.10 Evergreens — vedno mladi.

Petek, 1. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 13.05 Ljudske viže — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Glasba na tekočem traku — 17.10 Plesna glasba — 18.00 Ljudske pesmi in plesi narodov — 18.15 Pestro mešano — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Halo! Teenagerji!

DRUGI PROGRAM:

Sobota, 26. 5.: 6.10 Z glasbo v dan — 7.20 Jutranja glasba — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.45 Ti in žival — 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Pet minut agrarne politike — 15.15 Glasba na tekočem traku — 17.10 Koncertna ura — 19.10 Oddaja zveznega kanclarja — 19.35 „Celestina“ — 21.15 Pariški ABC — 22.20 Plesna glasba.

Nedelja, 27. 5.: 7.05 Godba na pihala — 8.15 Kaj je novega? — 9.00 Operni koncert — 10.10 Glasba za mesto in deželo — 11.00 Dunajski slavnostni tedni 1962, otvoritveni koncert — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 „Moj brat in jaz“, spomini starega Dunajčana — 16.00 Non stop-glasba — 18.00 Offenbachova fantazija — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Pol ure za mlade ljudi — 20.00 Lepi glasovi, lepe viže — 20.45 Na lepí modri Donavi — 21.15 Med nami povedano.

Ponedeljek, 28. 5.: 7.20 Jutranja glasba — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelje resne glasbe — 13.30 Za prijatelje opernih melodij — 15.00 Šolska oddaja — 16.00 Otroška ura — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Glasba za delopust — 19.30 Claudio Monteverdi: Vespro della beata vergina — 20.40 Orkestrski koncert — 22.15 Tisoč taktov plesne glasbe.

Torek, 29. 5.: 8.20 Da, to je moja melodija — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Zborovski koncert — 14.15 Simfonični plesi — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Glasba Gustava Macha — 16.30 Zivljenje se začne pri šestdesetih — 17.10 Kulturne vesti — 18.00 Samo zate — 19.30 Večerni sprehod not — 20.30 Srečno pol v deželo opernelnih melodij.

Sreda, 30. 5.: 7.20 Jutranja glasba — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Za prijatelje resne glasbe — 13.30 Za ljubitelje opernih melodij — 14.15 Sadobni avstrijski komponisti — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Znana plesna glasba — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Domači zdravnik — 18.00 Mozaik v glasbi — 19.30 Opera.

Četrtek, 31. 5.: 7.05 Godba na pihala — 8.05 Veseli jutranji pozdrav — 9.00 Operni koncert — 10.00 Zabavna glasba — 11.00 Dunajski slavnostni tedni 1962, prvi koncert dunajskih filharmonikov — 13.10 Za avtomobiliste — 16.00 Non stop-glasba — 17.30 Na svidenje — 19.30 „Diana“, komična opera.

Petek, 1. 6.: 6.10 Z glasbo v dan — 7.20 Jutranja glasba — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Za prijatelje resne glasbe — 13.30 Za ljubitelje opernih melodij — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 V paviljonu glasbe — 16.00 Otroška ura — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.15 Znanje za vse — 18.00 Glasba za delopust — 19.30 Dve radijski igri — 21.25 Tretje znamenje.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Nedelja, 27. 5.: 7.30 Duhovni nagovor. — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 28. 5.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Za ženo in dekle. — 18.00 Pesmi za mladino.

Torek, 29. 5.: 14.15 Poročila, objave. — Slovenske umelne pesmi.

Sreda, 30. 5.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 31. 5.: 7.30 Pesem o vigradi...

Petek, 1. 6.: 14.15 Poročila, objave. — To in ono.

Sobota, 2. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.28 Za našo vas.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje: 5.00 Dobra jutro — 5.10 Nekaj domačih — 12.15 Kmetijski nasveti ali Radijska kmečka univerza — 17.00 Lokalni dnevnik — 19.30 Radijski dnevnik

Sobota, 26. 5.: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 8.35 Sedem pevcev — sedem popevk — 9.45 Pesem, umelna in narodna — 10.15 Od tod in ondod — 12.05 Ples v ritmu mazurke in Intermezzo — 12.25 Melodije ob 12.25 — 13.30 Morda je to vaša melodija — 14.35 Voščila — 15.20 Napolki za turiste — 15.25 Ljubiteljem Chopina — 16.00 Vsak dan za vas — 18.45 Okno v svet — 19.05 Druga v drugo se vrste narodne in domače viže — 20.00 Godala v veselem ritmu — 20.20 Radijska komedija — 21.00 Za prijatelje konec tedna.

Nedelja, 27. 5.: 6.00 Z vedro glasbo v nedeljsko jutro — 6.30 Napolki za turiste — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.46 V glasbeni sobi Bele Bartoka — 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden — 10.00 Se pomnite tovariši — 10.30 Pisan glasbeni dopoldan — 11.50 Zelim vam dober tek — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Pesmi raznih narodov poje KZRTVL — 14.15 Voščila — 15.15 Plesni orkester Max Greger — 15.30 Prizori prijateljstva v operah — 16.20 Za nedeljsko popoldne — 17.05 Vedri intermezzo — 18.30 Šport — 19.05 Melodije, ki jih vsakdo rad posluša — 20.00 Izberite melodijo tedna. — 20.45 Segava klavijatura — 21.00 Glasovi od včeraj in danes.

Ponedeljek, 28. 5.: 8.05 Dva jugoslovanska glasbena avtorja — 8.25 Zabavni kaleidoskop — 8.55 Za mlade radovedneže — 10.15 Odlomki iz opere „Gorenjski slavček“ — 11.00 Slavko Korošec: Od Pluja do Bleda, venček narodnih — 12.05 Nekaj zapiskov Tančka Maroltova — 12.25 Melodije ob 12.25 — 13.15 Zabavna glasba — 13.56 Radi bi vas zabavali — 14.35 Voščila — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 55 minut za ljubitelje operne glasbe — 18.10 Zabavna glasba — 20.00 Pojoči mozaik — 20.45 Kulturni globus — 21.00 Simfonični koncert Orkestra Slovenske filharmonije.

Torek, 29. 5.: 8.05 Planinski oklet iz Maribora — 9.25 Veliki orkestri v plesnem ritmu — 10.15 Izberite melodijo tedna — 11.30 Koncerti — 12.05 Pesmice Boruta Lesjaka — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.50 Intermezzo na harfo — 14.35 Arije z opere Fidelio — 15.20 Deset minut z orkestrom Ray Conniff — 15.30 V torku na svidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 18.10 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe — 20.00 Kaj poje znani jugoslovanski zbori — 20.30 Radijska igra — 21.40 Minute ob glasbenem avtomatu.

Sreda, 30. 5.: 8.05 Lahek operni spored — 8.45 Pisani svet pravljic in zgodb — 9.25 Popevke za staro in mlado — 11.00 Nežni glas violine — 11.15 Človek in zdravje — 12.05 Na orglice igra Andrej Blumauer — 13.30 Od arije do arije — 14.35 Vrtimo vam ploščo za ploščo — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Šoferjem na pot — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Odsev iz Španije v delih ruskih skladateljev — 20.00 Naš variete — 21.30 Lepe melodije — 22.15 Po svetu jazza.

Četrtek, 31. 5.: 8.05 Matineja Orkestra RTV Ljubljana — 9.25 Sovjetske in madžarske popevke — 9.40 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Od tod in ondod — 11.00 Poje Slovenski oklet — 11.30 Operni intermezzo — 12.05 Lagarski fanlje igrajo in poje — 12.25 Melodije ob 12.25 — 13.30 Marjan Kozina: Baletna suita — 14.35 Voščila — 15.20 Mandoline in godala — 15.30 Turistična oddaja — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.10 Od planina do big banda — 19.05 Od melodije do melodije — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer.

Petek, 1. 6.: 8.05 Zabavni kaleidoskop — 9.25 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe — 10.15 Nekaj sodobne grške glasbe — 10.43 V ritmu Latinske Amerike — 11.00 Nekaj grških narodnih pesmi — 12.05 Jaže Gašperžič poje slovenske narodne pesmi — 13.30 Morda je vmes tudi vaša melodija — 14.35 Poje Hilda Hölzl — 15.45 Jezikovni pogovori — 16.00 Vsak dan za vas — 18.10 Pelkov popoldanski spored domačih napevov — 19.05 Nekaj prizorov iz Straussove opere „Kavalir z rožo“ — 20.00 Po tipkah in strunah — 20.15 Tedenski znanje-politični pregled — 20.30 Komorna soareja — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Za lahko noč.

RADIO TRST

Slovenske oddaje na valu 306,1 ali 980 Kc/sek.

Sobota, 26. 5.: 14.40 Jugoslovanska rilmične popevke — 15.30 „Veliki mož“, igra — 17.45 Dante Alighieri: Božanska komedija — 18.30 Jazz panorama — 19.00 Pomenek s poslušalkami — 20.00 Športna tribuna — 20.40 Zbor Slovenske filharmonije.

Nedelja, 27. 5.: 9.00 Kmetijska oddaja — 11.30 Za najmlajše — 13.00 Odmevi tedna — 14.45 Igrajo Veseli planšarji — 16.00 Popoldanski koncert — 17.00 Obzornik filmskega sveta — 18.30 Goriški obiski — 21.00 Iz ruske folklore — 22.00 Nedelja v športu.

Ponedeljek, 28. 5.: 18.00 Italijansčina po radiu — 18.30 Glasba 18. stoletja — 19.00 Znanost in tehnika — 20.30 Goldonijeve veselice.

TELEVIZIJA

Sobota, 26. 5.: 19.05 Kaj vidimo novega — 20.10 Kratki film — 20.20 Poj z menoj, igraj z menoj.

Nedelja, 27. 5.: 17.00 Za otroke od 11. let — 17.30 Kaj lahko postanem — 18.00 Za družino — 18.30 Sedem dni dogajanj — 18.50 Zanimala vas bo — 19.30 „Družina Leitner“ — 21.00 Bilanca meseca.

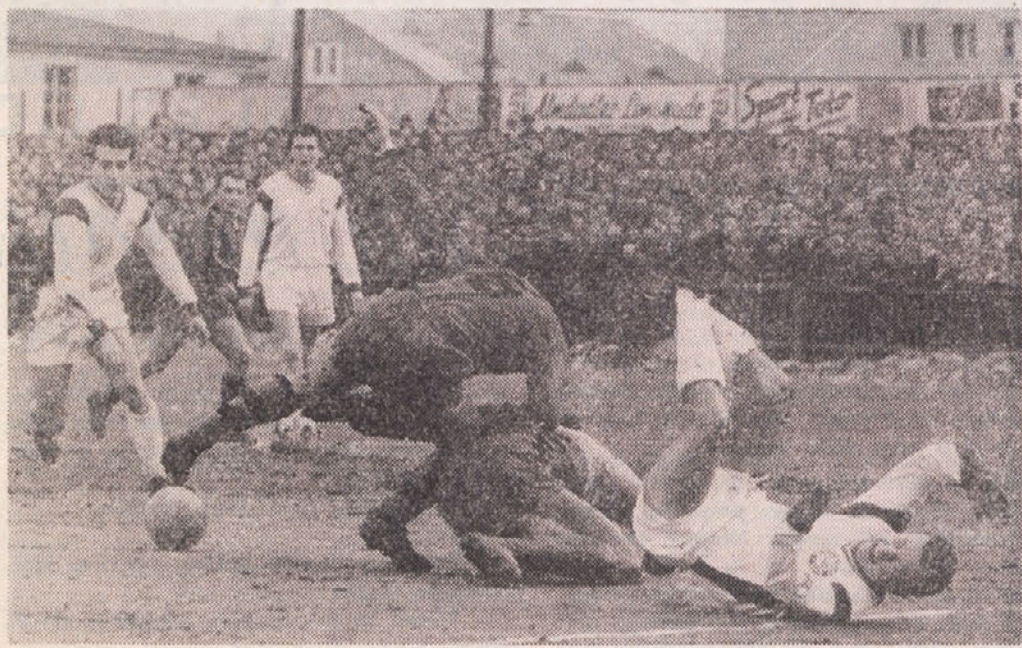
Ponedeljek, 28. 5.: 19.45 Prenos simfoničnega koncerta iz Dunaja — 21.00 Takoj po devetih — 21.05 Aktualni šport — 21.30 Kratki film.

Torek, 29. 5.: 19.35 Televizijska kuhinja — 20.00 Čas v sliki — 20.10 Kratki film — 20.20 „Revolucija odpuščila svoje otroke“ — 21.20 „Paulas Panoptikum“.

Sreda, 30. 5.: 17.00 Za otroke od 5. let — 17.25 Za otroke od 11. let — 19.35 Slike iz Avstrije — 20.10 Kratki film — 20.20 „Na dan sodbe“.

Četrtek, 31. 5.: 11.00 Prenos 1. koncerta Dunajskih filharmonikov ob priliki Dunajskih slavnostnih tednov — 17.00 Za otroke od 5. let — 17.45 Film — 19.30 Šport — 20.15 Opereta.

Petek, 1. 6.: 19.35 Slike iz Avstrije — 20.20 Kratki film — 20.25 „Na smrt obsojeni je pobegnil“, zaporniška drama.

NOGOMET

KRATKO PRED SVETOVNIM PRVENSTVOM

Le še dober teden dni nas loči od začetka največje letošnje nogometne prireditve — svetovnega prvenstva v Čile. Vse evropske ekipe, ki so se kvalificirale za to pomembno srečanje, so že odpotovale v Južno Ameriko, da se privadijo tamkajšnjim vremenskim prilikam in se tako čim bolj pripravijo na težki boj za naslov svetovnega prvaka. V odgovornih krogih evropskega nogometa se namreč v polni meri zavedajo, da srečanja z ameriškimi ekipami ne bodo lahka, čeprav le-te pri svojih zadnjih gostovanjih po Evropi niso igrale dovolj prepričljivo. Posebno Brazilijo, ki bo branila naslov svetovnega prvaka, bo treba resno upoštevati, saj bo nastopila v glavnem z istim moštvom, s katerim je v Stockholmu brez težav premagala vse evropske enajstorice.

Tekme v okviru svetovnega prvenstva bodo prenašale tudi televizijske postaje vsega sveta. Avstrijska televizija bo po dosežanem načrtu prenašala naslednja srečanja: 2. junija (od 15. do 16.30 ure) — Nemčija — Italija in Čile — Švica 5. junija (od 21.35 do 23.05 ure) — Švica — Nemčija in Čile — Italija 8. junija (od 21.10 do 22.40 ure) — Čile — Nemčija in Sovjetska zveza — Urugvaj 12. junija (od 21.10 do 22.30 ure) — štiri različne tekme 18. junija (od 22.15 do 23.45 ure) — tekma za tretje mesto 19. junija (od 21. do 22.50 ure) — odločilna tekma za naslov svetovnega prvaka.

„ŽOGA JE OKROGLA...“

Ta v športu splošno udomačeni pregovor (včasih tudi izgovor, če je treba olupšati slab izid tekme!) se je izkazal za pravilnega tudi v letošnjem avstrijskem prvenstvu. Favorizirano moštvo LASK iz Linza je moralo to občutiti na lastni koži in je zaradi naravnost senzacionalnega poraza proti dunajski Austria pokopalo svoje upe na naslov državnega prvaka, medtem ko si je lanskoletni in jesenski prvak — namreč dunajska Austria — tudi za lelos priboril najlepše izgleda na končno zmago.

Podobno pa se je zgodilo tudi celovski Austria, ki je morala kloniti proti eni izmed najslabših ekip II. lige in so Celovčani s tem napravili vse možnosti za uvrstitev v I. ligo.

Res: „žoga je okrogla...“

BORBA V DEŽJU, VODI IN BLATU

V prvenstveni tekmi 2. razreda je enajstorica iz Št. Janža v Rožu zabeležila nov uspeh, ko je moštvo UNION Moosburg pre-

magala z rezultatom 4:2 (2:0). Tekma je potekala v izredno slabih razmerah in niti požarni brambi ni uspelo, da bi s črpalkami izboljšala igrišče. Tako so se igralci borili za žogo in gole v precej globokih mlakah in blatu, kar je poskrbelo za obilico naravnost šaljivih prizorov. Uspeh proti moštvu, ki je v zadnjem času premagalo zelo močne nasprotnike, je ekipi iz Št. Janža zaenkrat utrdil njen položaj na 5. mestu prvenstvene lestvice.

ATLETIKA

DVA NOVA SVETOVNA REKORDA

Ameriški atletiki so svoje znanje v disciplinah metov znova potrdili z odličnimi rezultati v metu krogle in diska. Na atletskem tekmovanju v Los Angelesu je Oerter vrgel disk 61.10 m daleč in s tem izboljšal dosedanj rekord Silvestra (ZDA), ki ga je držal pri 60.72 m. Long pa je vrgel kroglo do 20.07 m, kar je za 1 cm boljše od dosedanjega najboljšega rezultata njegovega rojaka Niederja.

Za letošnje evropsko prvenstvo v atletiki, ki bo v Beogradu, je organizacijski odbor doslej prejel prijave nad 1200 tekmovalcev in nad 600 zastopnikov tako imenovane „sedme sile“ — novinarjev. V Beogradu se nadaljujejo priprave za to veliko srečanje in so sporočili, da bo za tuje in domače goste — tekmovalce in novinarje — skrbelo več kot 600 ljudi, ki bodo v dneh tekmovanja delali v hotelih, informacijskih pisarnah in drugod, kjer bodo nastanjeni tekmovalci.

NAMIZNI TENIS

ZAGREB EVROPSKI PRVAK

V nadaljevanju letošnjih evropskih prvenstev je namiznoteniško moštvo Zagreba v Budimpešti premagalo madžarskega prvaka Vörös Meteor s 5:4 in s tem osvojilo naslov prvaka Evrope. Srečanje, ki je navdušilo mnogoštevilne gledalce, je potrdilo kvaliteto jugoslovanskega tenisa, ki se je uspešno uveljavil tudi na evropskem prvenstvu v Berlinu.

TENIS

ANGLIJA — AVSTRIJA 4:1

V drugem kolu tekmovanja evropske cone za Davisov pokal je na Dunaju angleška ekipa premagala nerazpoložene avstrijske zastopnike s končnim rezultatom 4:1. Edino presenečenje je pripravil Dunajčan Saiko, ki je premagal najboljšega Angleža in petoplasiranega na evropski lestvici — Sangsterja.

V tretje kolo evropske cone so se poleg Anglije plasirala zastopstva Zahodne Nemčije, Švedske, Južne Afrike, Madžarske, Italije, Finske in Brazilije.

Ta teden vam priporočamo! Branje za naše otroke

- Nikolaj Nosov: NEZNALČKOVE DOGODIVŠČINE, 152 str. kart. 34 šil.
- Astrid Lindgren: PIKA NOGAVIČKA, 272 str. ppl. 32 šil.
- Helena Boguszewska: ZA ZELENIM NASIPOM, 104 str. kart. 28 šil.
- Marija Vogeltnikova: BABICA JE NAJMLAJŠA, 152 str. kart. 26 šil.
- Jurij Oleša: TRIJE DEBELUHI, 160 str. ppl. 23 šil.
- Ela Peroci: MAJHNO KOT MEZINEC, 128 str. ppl. 22 šil.
- Josef Capek: O PSIČKU IN MUCI, 80 str. kart. 21 šil.
- Rudyard Kipling: POGUMNI KAPITANI, 200 str. br. 16 šil.
- Hans Fallada: ZGODBE O ZMEŠNIJAVAH, 144 str. ppl. 16 šil.
- MLADI VEDEŽ, leksikon za otroke in mladino 96 šil.

Vse knjige so bogato ilustrirane!
„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse